

שיר המעלות

• הנני להביע ברכתי" • אמרות קודש •
אמרות קודש משפחת כהן • אמרות קודש משפחת הרצל •
יחידות משפחת וואלף • תפארת זקנים • 30 פניני רבי

תשורה

משמחת נישואין של

החתן הרה"ת ר' שלום דובער שי

והכלה מרת רבקה מאטיל תחי

וואלף

יום השלישי שהוכפל בו כי טוב, כ"ז שבט ה'תשפ"ה
ע"ה שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע
כפר חב"ד ב', ארה"ק ת"ו

פתח דבר

אנו מודים לד' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו, החתן התמים הרב שלום דובער שי' עב"ג הכלה המהוללה מרת רבקה מאטיל תחי', ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב, ז"ך ימים לחודש שבט, ה'תשפ"ה.

התודה והברכה מובעת בזה לידידינו ומכירינו, אשר הואילו לשמוח אתנו יחדיו, ביום שמחת לבבנו, ולברך אותנו, ואת הזוג שיחיו, בברכת מזל טוב, וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

לזכרון טוב, ועל יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, בעת נישואי כ"ק אדמו"ר זי"ע והרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה, הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, בתשורה זו, הקובץ "שיר המעלות", על-פי הקאפיטל של כ"ק אדמו"ר משנה זו, קאפיטל קכ"ג.

בתשורה זו יבואו בס"ד:

(א) "הנני להביע ברכתי" - סקירה מיוחדת על מעורבות כ"ק אדמו"ר בשידוכי ונישואי זקני החתן שיחיו למשפחת וואלף, ברכות כ"ק אדמו"ר לרגל נישואי זקני החתן שיחיו למשפחת הבלין, ברכות כ"ק אדמו"ר לרגל שידוכי ונישואי זקני הכלה משפחת כהן שיחיו, וברכות כ"ק אדמו"ר לרגל שידוכי ונישואי זקני הכלה משפחת הרצל שיחיו.

(ב) אגרות קודש מכ"ק אדמו"ר בפרסום ראשון, ומהם בענייני שידוכין ונישואין.

(ג) אגרות קודש מכ"ק אדמו"ר למשפחת זקני הכלה, הרב שלום דובער ונחמה הכהן שיחיו.

(ד) אגרות קודש מכ"ק אדמו"ר למשפחת זקני הכלה, הרב יוסף ולובה הרצל שיחיו.

(ה) יחידות משפחת וואלף - פרסום ראשון מתוכן 'יחידות' מי"ב טבת תשל"ה, בה נטלו חלק זקני החתן שיחיו, הבן הבכור הרב אליהו שי', ואבי החתן שי', ובו ברכות הרבי לאבי החתן.

ו) "תפארת זקנים" - צרור תיאורים מידידותם הגדולה ומעבודתם המשותפת של זקני החתן והכלה, הרה"ח הרב אפרים וואלף ז"ל, סבו-זקנו של החתן, והגה"ח הרב אברהם הערש הכהן ז"ל, סבה-זקנה של הכלה, כפי שנערכו מתוך סדרת "ימי תמימים", ומתוך הספר "ר' אברהם הערש".

ז) פניני רבי - לקט בן שלושים אמרות, עובדות וסיפורים מכ"ק אדמו"ר, אשר רובם-ככולם מתפרסמים בזה לראשונה, כפי שנלקטו ונרשמו ע"י אבי החתן.

הא-ל הטוב הוא יתברך, יזכינו אשר במהרה נשוב לראות באור פני מלך חיים, ולשמוע דברי אלוקים חיים מפיו הק', בקיום הייעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר", בגאולה האמיתית והשלימה, וכ"ק אדמו"ר בראשנו.

משפחת כהן
נחלת הר חב"ד

משפחת וואלף
כפר חב"ד

יום השלישי שהוכפל בו כי טוב, ז"ך שבט, ה'תשפ"ה
ע"ה שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע
כפר חב"ד ב', ארה"ק ת"ו

תוכן העניינים

7	”הנני להביע ברכתי”
29	אגרות קודש
37	אגרות קודש משפחת כהן.
51	אגרות קודש משפחת הרצל.
57	יחידות משפחת וואלף.
65	תפארת זקנים.
81	ז”ך פניני רבי.

”הנני להביע ברכותי”

ברכות כ”ק אדמו”ר לרגל נישואי זקני החתן משפחת וואלף שיחיו

”ההצעה שלי”

זקניו שיחיו של החתן שיחי, הרה”ח הרב מנחם מענדל וזוגתו מרת פייגל וואלף, בתו של הרה”ח וכו’ הרב מרדכי שוסטערמאן ז”ל, שהיה ה”בעל קורא” בחצרות קדשנו עשרות בשנים, זכו לברכות רבות מכ”ק אדמו”ר נשיא דורנו בתקופת נישואיהם, ואף זכו לכך שהרבי עצמו הגדיר את הצעת שידוך כ”ההצעה שלי”!...

לרגל שמחת הנישואין במשפחה במזל טוב, מוגש בזה לראשונה התיאור המלא הידוע לנו של מעורבות הרבי בשידוך זקני החתן.

בספר ”למען ידעו . . . בנים יולדו”, הסוקר את קורות חייו ופועלו של הסבא-רבא הרה”ח הרב מרדכי שוסטערמאן ז”ל, מתוארת מעורבותו של הרבי בשידוך זה. וכך מספר הרב שוסטערמאן בזכרונותיו (עמוד 155):

הצעת השידוך של פייגל תחי’ - חתננו הר”ר בנימין קליין, אחרי שובו מאוסטרליה, נעשה למזכירו של הרבי והיה יושב במשרד ה’מרכז’.

הבחור הת’ מנחם מענדל (הנק’ מני) וואלף למד אז בישיבה ב-770.

אביו הר”ר אפרים, להיותו מנהל מוסדות חב”ד באה”ק, הי’ בא עם זוגתו פעם בשנה ליי”ט כסלו לארצות הברית, והיו נכנסים שניהם לרבי ליחידות.

הרבנית וואלף התבטאה פעם שרצונה כי בנה מני יתחתן עם נערה מאה”ק, לא אמריקאית. והנה הפעם, כשהרב וואלף וזוגתו עמדו במשרד ה’מרכז’ וחיכו לתור שלהם להיכנס ליחידות לרבי, הציע להם חתני ר’ בנימין את גיסתו, בתנו פייגל תחי’, לשידוך לבנם מני שיחי’.

הרב והרבנית וואלף נכנסו להיכל היחידות, ובעת עמדם אצל הרבי, הנה בתוך הדברים העיר להם הרבי בזה הלשון: ”הי’ לכם לחשוב אודות שידוך בעד בנכם מני שי”.

ותאמר הרבנית וואלף, שלפני כניסתם ליחידות הציע להם ר’ בנימין את גיסתו.

ויאמר הרבי: ”פארוואס טאקע ניט?”

רגילים היו הוואלף’ס שלפני חזרתם לארץ הקודש היו נכנסים שנית לרבי ליחידות.

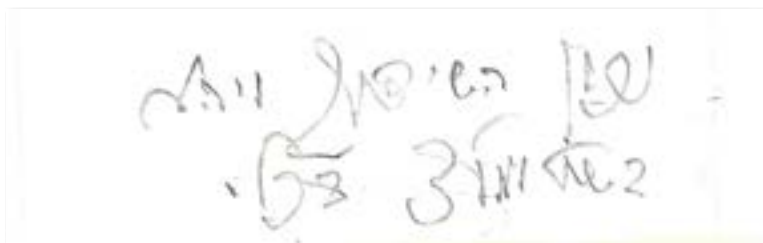
והנה הפעם, בעת הפרדם, אמר להם הרבי: "נו, איז וואס? ווילט איר ניט טראכטן וועגן מיין הצעה?" [=נו, מה קורה, האם אינכם מעוניינים להתבונן אודות ההצעה שלי?]

פארשטייט זיך, מאליו, אז דעם רבינ'ס הצעה איז שוין נתקבל גיווארן! [=מובן אפוא, מאליו, שהצעתו של הרבי התקבלה!]

ולתקופת השנה, ביום ט"ו כסלו ה'תש"ל, חגגנו למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת! עד כאן מזכרונות הרב שוסטערמאן בספרו.

"נכון השידוך"

שבועות אחדים לאחר שהרבי העלה את הצעת השידוך, בחודש אדר תשכ"ט, באו המדוברים בפועל בקשרי השידוכין. כאשר הוחלט בפועל על השידוך, כתבו החתן והכלה לרבי בעניין, וזכו לברכת הרבי בכתב יד קדשו:

נכון השידוך ויהא בשעטומ"צ בכל.

קביעת מועד החתונה - בהסכמת ההורים

החתן שהה בתקופת בואו בקשרי השידוכין בחצרות קדשנו, עד לאחר חג הפסח תשכ"ט, אז חזר לאה"ק יחד עם ידידיו ל'קבוצה' תשכ"ט.

חודשים אחדים לאחר מכן, בחודש תמוז, הוחלט על קביעת מועד החתונה לט"ו כסלו תש"ל.

וכך כתבו החתן והכלה לרבי בעניין זה, בח"י תמוז תשכ"ט:

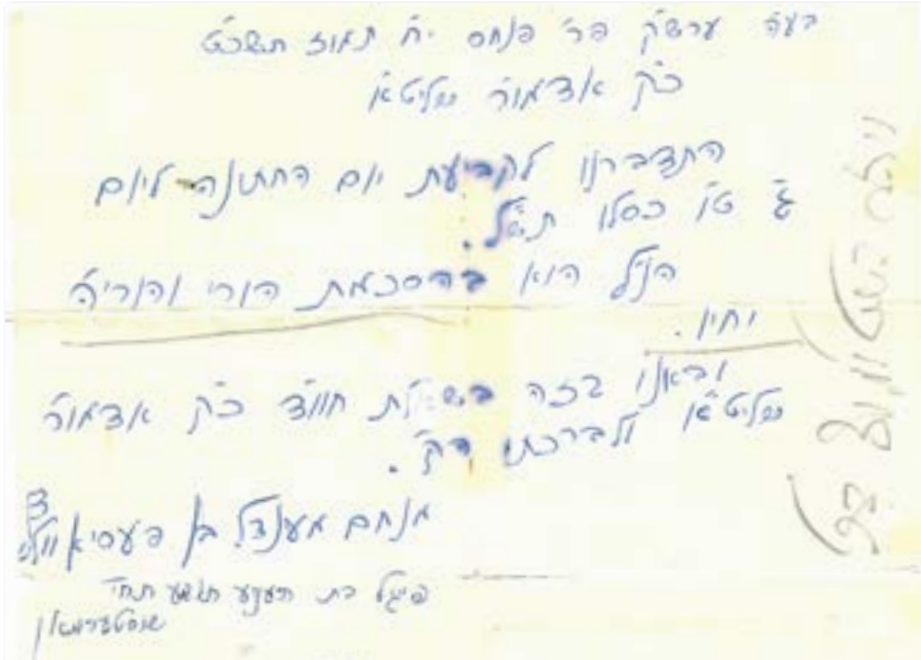
כ"ק אדמו"ר שליט"א

התדברנו לקביעת יום החתונה ליום ג' ט"ו כסלו תש"ל.

הנ"ל הוא בהסכמת הורי והוריה יחיו.

ובאנו בזה בשאלת חו"ד כ"ק אדמו"ר שליט"א ולברכתו הק'.

על מכתבם, הואיל הרבי להעניק את הסכמתו וברכתו הק'. הרבי העביר קו תחת המילים "הנ"ל הוא בהסכמת הורי והורי'ה יחיו", והוסיף בכתו"ק: ויהא בשעטומ"צ בכל.

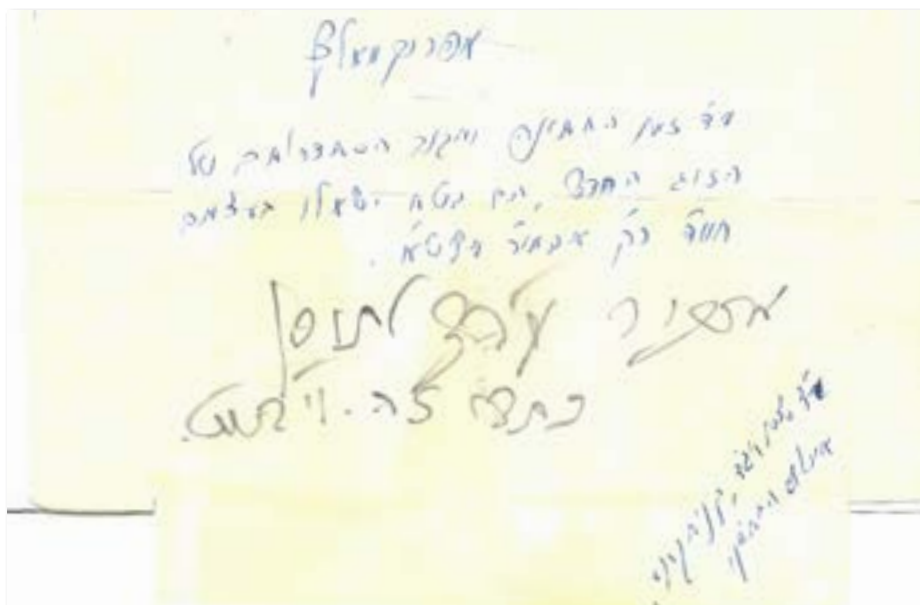
ברכה לאבי החתן

במקביל למכתבם של החתן והכלה לרבי, כתב אבי החתן הרב אפרים וואלף לרבי בנפרד, בשולי גליון של מכתב לרבי:

ע"ד זמן החתונה ומקום הסדרותם של הזוג החדש, הם בטח ישאלו בעצמם חו"ד כ"ק אדמו"ר שליט"א.

על גליון מכתבו של הרב וואלף הואיל הרבי לענות בכתב יד קדשו:

אזכיר עה"צ לתוכן כתבו זה. ויבש"ט.

אגרת הרבי לחתונה

שבוע ימים לפני החתונה, זכו החתן והכלה לקבל את ברכת הרבי לרגל חתונתם. יצויין כי המעטפה ובה האגרת נשלחה מהמזכירות אל החתן, בכתובת '770 איסטערן פארקוויי'.

וכך כותב הרבי באגרת הקודש, בנוסח המסורתי:

ב"ה, ז' כסלו תש"ל

ברוקלין

האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'

מוה' מנחם מענדל שי'

וב"ג תי'

שלום וברכה!

ואלה"ו ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ז' כסלו חש"ל
ברוקלין

האברך תו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוח' מנחם מענדל שי'
וב"ג חי'

שלום וברכה!

במענה על השודרה מקביעות זמן
החונחם ליום סו' כסלו הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכה
מזל טוב מזל טוב ושחתי' בשעה טובה
ומוצלחה ויבנו ביה בישראל בנין עדי
עד על יסודי החורה והמצוה כפי שהם
סוֹאָרִים במאור שבתורה זוהי תורה
החסידות.

בברכה מזל טוב
מזל טוב

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y. 11213

M. M. Wolf
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y.

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם ליום ט"ו כסלו הבע"ל,
הנני בזה להביע ברכתי מזל טוב מזל טוב ושתהי' בשעה טובה ומוצלחת, ויבנו
בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה, כפי שהם מוארים במאור שבתורה
זוהי תורת החסידות.

בברכת מזל טוב מזל טוב

[חי"ק]

ברכות ב'יחידות' לנחת מהצאצאים

הרה"ח וכו' הרב אפרים וואלף ז"ל, זכה להיות בא כוחו של הרבי בארץ הקודש,
מנהל אגודת חסידי חב"ד באה"ק, ומנהל ישיבת "תומכי תמימים" המרכזית באה"ק
ומסודותיה.

במשך שנים רבות היה הרב וואלף נוסע יחד עם זוגתו מרת פסיא, לחצרות קדשנו
לימי האור של חג הגאולה י"ט כסלו וחג החנוכה. בהיותם ב"בית חיינו", היה הרב
וואלף נכנס אל הקודש פנימה ל'יחידות', והרבי היה מורה ומדריך אותו בעניינים
הציבוריים הנוגעים לפעילותו באה"ק.

כיוון שהנושאים שעלו 'יחידות' של הרב וואלף היו רבים ומגוונים, ביקש הרב
וואלף באחת השנים את רשות הרבי להקליט באופן חריג בטיפ את הדברים הנאמרים
בקודש, כדי שכל הנחיות והדרכות הרבי יתועדו וימומשו במלואן, והרבי נתן את
הסכמתו הק' לכך.

בחודש כסלו תש"ל הגיע הרב וואלף וזוגתו לחצרות קדשנו כמנהגם מידי שנה.
בואם לחצרות קדשנו באותה עת הייתה גם לרגל שמחת הנישואין של בנם וכלתם,
שכנסקר לעיל נקבעה לט"ו כסלו תש"ל.

תיכף עם הגיעם ל"בית חיינו", לאחר תפילת המנחה, הם נקראו ל'יחידות' אל
הקודש פנימה ל'יחידות' קצרה, וגם יחידות זו מתועדת בהקלטה.

בין הדברים באותה 'יחידות' בירך אותם הרבי לרגל חתונת בנם בדברי קדשו
הבאים, לפנינו מתוך סרט ההקלטה:

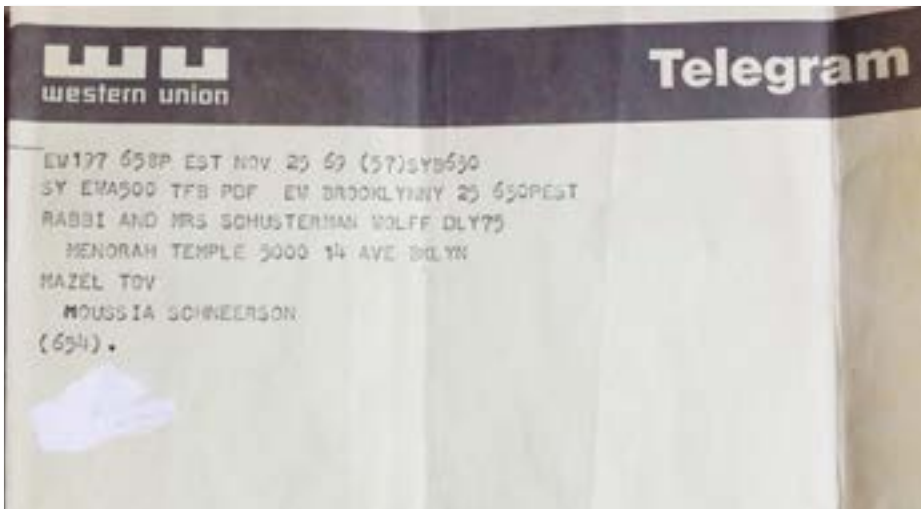
...און איצטער איז אויך זאל זיין די הכנות צו די חתונה פון זון, גומר זיין זיי
בהצלחה, זיין די חתונה בשעה טובה ומוצלחת ובנין עדי עד על יסודי התורה
והמצווה, זאל ביידע האבן פון זיי און פון אלע קינדער, סיי פון די [?] און אויך פון
די איניקלאך א סך אידישע נחת און חסידישע נחת, לאורך ימים ושנים טובות, זאל
זיין מתוך הצלחה מרובה בענייני הכלל...

במהלך ה'יחידות' הרבי הוסיף ואמר לרב וואלף: מן הסתם ידוע לך כי כ"ק מו"ח אדמו"ר היה נוהג להתענות בימי הנישואין של בנותיו. והרבי המשיך: אינני אומר לך זאת כהוראה.

עם זאת, כיוון שהרבי מצא לנכון לציין זאת בפני הרב וואלף ב'יחידות' לפני נישואי בנו, מאז ואילך הוא היה נוהג להתענות בימי הנישואין של צאצאיו שיחיו.

ברכת הרבנית חי' מושקא

לקראת החתונה, שיגרו הורי הכלה הרה"ח מרדכי וזוגתו מרת העניא חאשא ז"ל שוסטערמאן הזמנה אל הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה. ביום החתונה ט"ו כסלו (25 לנובמבר 1969), שיגרה הרבנית מברק ברכה לרגל השמחה, אל האולם בו התקיימה החתונה, אולם "מנורה" בבורו-פארק.

וכך מופיע במברק הרבנית, לפנינו בתרגום מאנגלית:

הרב ומרת שוסטערמאן - וואלף

מנורה טמפל, 5000 רחוב 14, ברוקלין

מזל טוב

מוסיא שניאורסאהן

חסירת הסידור לחתן

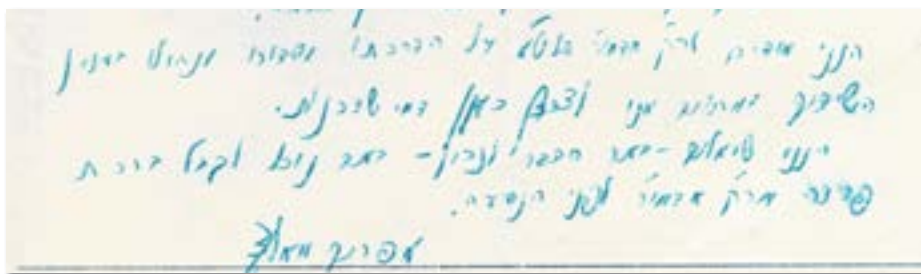
ביומנו של המזכיר הרב בנימין קליין, מיום החתונה ט"ו כסלו תש"ל, מופיע:
 [כ"ק אדמו"ר] נסע לציון בשעה 1 בערך. לפני שנסע ביקשני ליכנס ליקח הסידור
 להחתן מ. וואלף, ולקחתי את זה והכנסתי למרכז [=חדר המזכירות]. בזמן שכ"ק
 אד"ש יצא מחדרו ראה את החתן ושאלו האם מסרו לו הסידור ולא ענה. דפק כ"ק
 אד"ש בפתח המרכז ושאלני איפה הסידור, ולקחו ומסרו לחתן.
 כשחזר אחרי מעריב פגש [את] חותני [ר' מרדכי] שוסטרמן ושאלו מדוע מוטשען
 די חתן וכלה.

וביומן נוסף מתאריך זה, של איש "בית חיינו" הרה"ח ר' מאיר הארליג ז"ל, מופיע:
 נסע אל האוהל עם בגדי שבת וחזר ל-770 בשעה 5:05. תפילת מנחה. . תפילת
 ערבית. בשעה 6:15 הלך לביתו ובדרך יציאתו כ"ק אד"ש שאל את ר' מרדכי
 שוסטרמאן "למה לא הולך אל החתונה?" [חתונת בתו עם ר' מני וואלף].

תשלום שדכנות לרבי

בתקופת שהותם בחצרות קדשנו מסרו הרב אפרים וואלף וזוגתו עבור הרבי סכום
 כסף כ'דמי שדכנות' כמקובל, על כך שהרבי לקח על עצמו את הצעת השידוך והיה
 לפועל השדכן בחתונה זו.

כך כותב הרב וואלף לרבי בעניין זה, ערב נסיעתם בחזרה לארץ הקודש:

הננו מודים לכ"ק אדמו"ר שליט"א על הדרכתו וסידורו וניהולו בעניין
 השידוך, ומרשים אנו לצרף כאן דמי שדכנות.
 הננו שואלים - באם הדבר נכון - באם נוכל לקבל ברכת פרידה מכ"ק
 אדמו"ר לפני הנסיעה.

בנוסף לכך, הם נתנו תשורות סמליות לאישים נוספים שהיו מעורבים בשידוך: למזכיר הרבי הרב בנימין קליין, חתנם של משפחת שוסטערמאן, שיזם את הצעת השידוך, העניקו מגילת אסתר מהודרת; ולידיד המשפחה הרה"ח ר' אברהם פרשן מטורונטו שבקנדה שאף הוא היה מעורב בשידוך - שרשרת מהודרת לגברת.

שבועות אחדים לאחר חתונתם התגוררו הזוג בקראון הייטס, בסמיכות לבית משפחת שוסטערמאן, שם זכו גם לשהות בסמיכות ל"בית חיינו" בתקופת יו"ד שבט תש"ל.

בהמשך אותה שנה, בחודש אדר, עלו לארץ הקודש והתיישבו בנחלת הר חב"ד שבקרית מלאכי, השכונה החב"דית הטרייה שנוסדה אך שנה קודם לכן, ואשר הרבי עודד מאוד את ההתיישבות בשכונה. שם הם מתגוררים זה כחמישים וחמש שנים, לאורך ימים ושנים טובות.

ברכות כ"ק אדמו"ר לרגל נישואי זקני החתן משפחת הבלין שיחי

הבלין - ירוש"ל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כה" מנ"א תשל"ב
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' דב אליעזר שי'

שלום וברכה!

בטענה על ההודעה מקביעות זמן החונת בנס האברך
מוה' יוסף יצחק שי' עם ב"ב סרה אידל גולדע הי' בטעה
טובה ומוצלחה,

הנני בזה להביע ברכתי ברכה מזל טוב מזל טוב
ושחתי' בטעה טובה ומוצלחה ויכנו בית בישראל כנין עדי
עד על יסודי החורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור
שבחורה זוהי פורה החסידות.

ויררו מהם ומכל יו"ם שי' רוב נתי יהודי אסיתי
החסידותי.

בברכה מזל טוב מזל טוב

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

נוחט נשנז שג או שאון
לייבאד'ים
770 איסטון פארקווי
ברוקלין, נ. י.

כ"ה, יז' אלול תשל"ב
ברוקלין, נ. י.

האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' יוסף יצחק שי'
וב"ג הי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן החונתם ליום כ' אלול
הבש"ל,
הנני בזה להביע ברכתי ברכה מזל טוב מזל טוב ושחתי'
בשעה טובה ומוצלחת וזכנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי
ההודיה והמצוה כפי שהם פוארים במאור שכתורה זוהי תורה התסירות.

בברכה מזל טוב מזל טוב
וכו"ט

ברכות כ"ק אדמו"ר לרגל שידוכי ונישואי זקני הכלה משפחת הכהן

כאשר סב הכלה הרב שלום בער הכהן שי' הגיע לגיל השידוכין והוצעה לו זוגתו שתחי', היה זה בעת שאחיו המבוגר ממנו, הרב נחום ז"ל, טרם בא עדיין בקשרי השידוכין, ואביהם הרב אברהם הערש הכהן ז"ל התלבט כיצד לנהוג במקרה זה.

אביהם שאל בעניין זה את הרבי, ומענה הרבי היה, כמופיע במכתב זה, אשר עליהם לשאול בעניין רב מורה הוראה, וכן שעל האח הצעיר לקבל את מחילת אחיו המבוגר.

הם אכן עשו כהוראת הרבי, והאח המבוגר הרב נחום הביע את מחילתו לאחיו הצעיר, אולם לפועל, שבוע טרם שבא האח הצעיר הרב שלום בער בקשרי השידוכין - בא אחיו המבוגר הרב נחום אף הוא בקשרי השידוכין.

כהן - כפר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-8250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.
ב"ה, כז' תשרי תשל"א
ברוקלין, נ.י.

האבנך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
טוח' שלום דוכער שי' הכהן
וכ"ג הי'

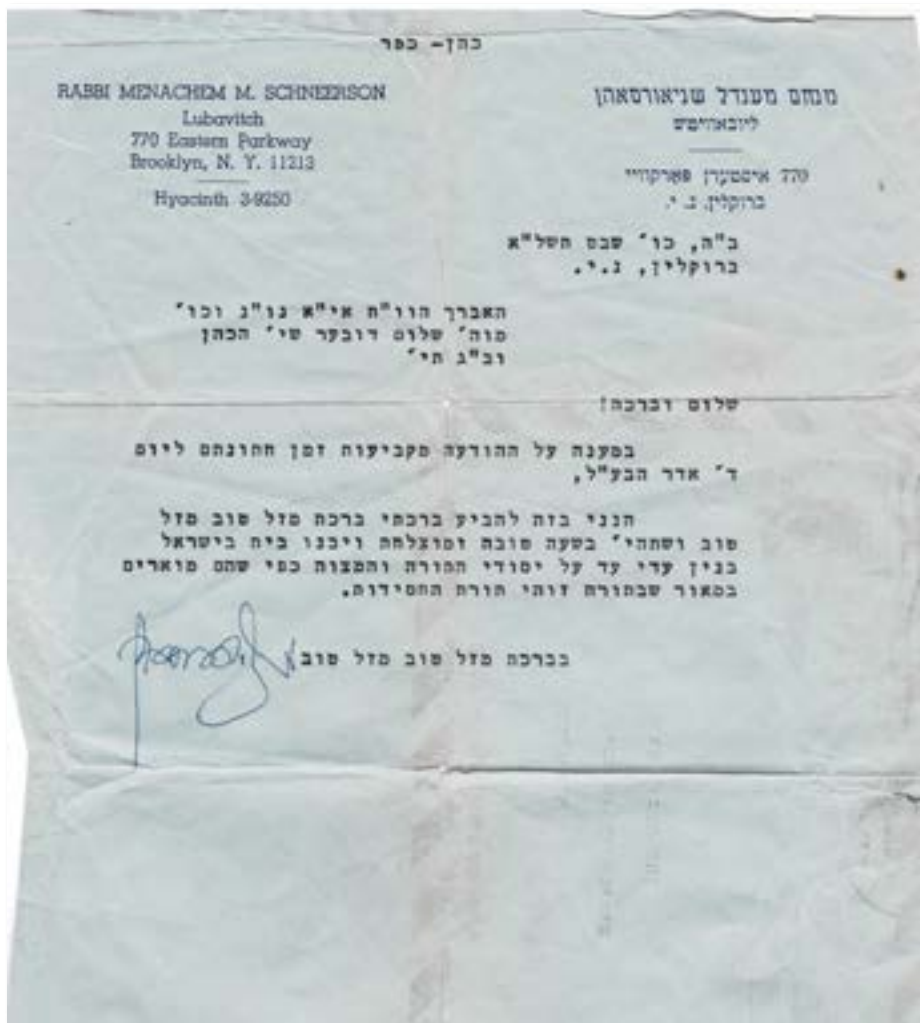
שלום ופרנסה!

במענה על ההודעה אודות הקט"מ שלחם בשעה טובה
ומצלחה,
הנה יה"ר מחשי"מ שיהיו בשעה טובה ומצלחה
ולבנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם בארץ
במאור שבתורה זוהי תורת המסירות.

בברכה גדול טוב

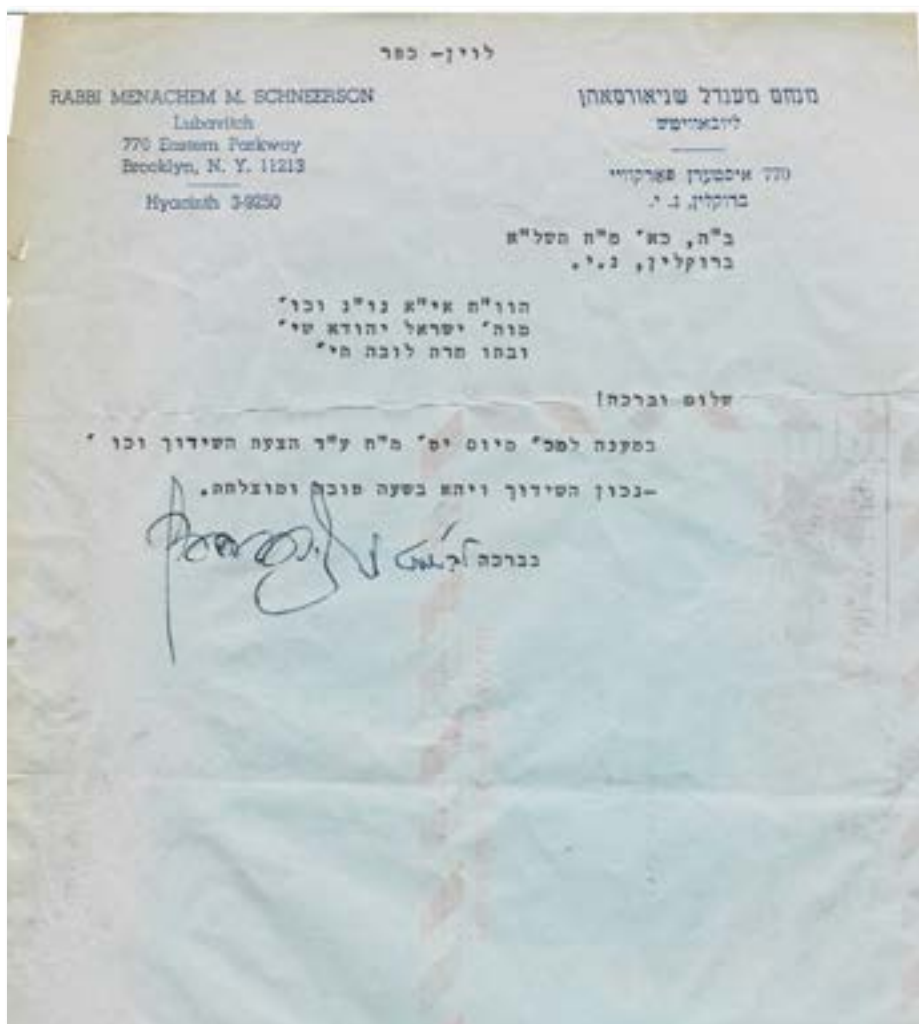

התמדררה לאחרי התחונת בשמו"צ ופרסי' - כפי שיחזכרו
ביניהם.

ה"נ שבמכ" יקרא כעה רצון על הציון הק"י.

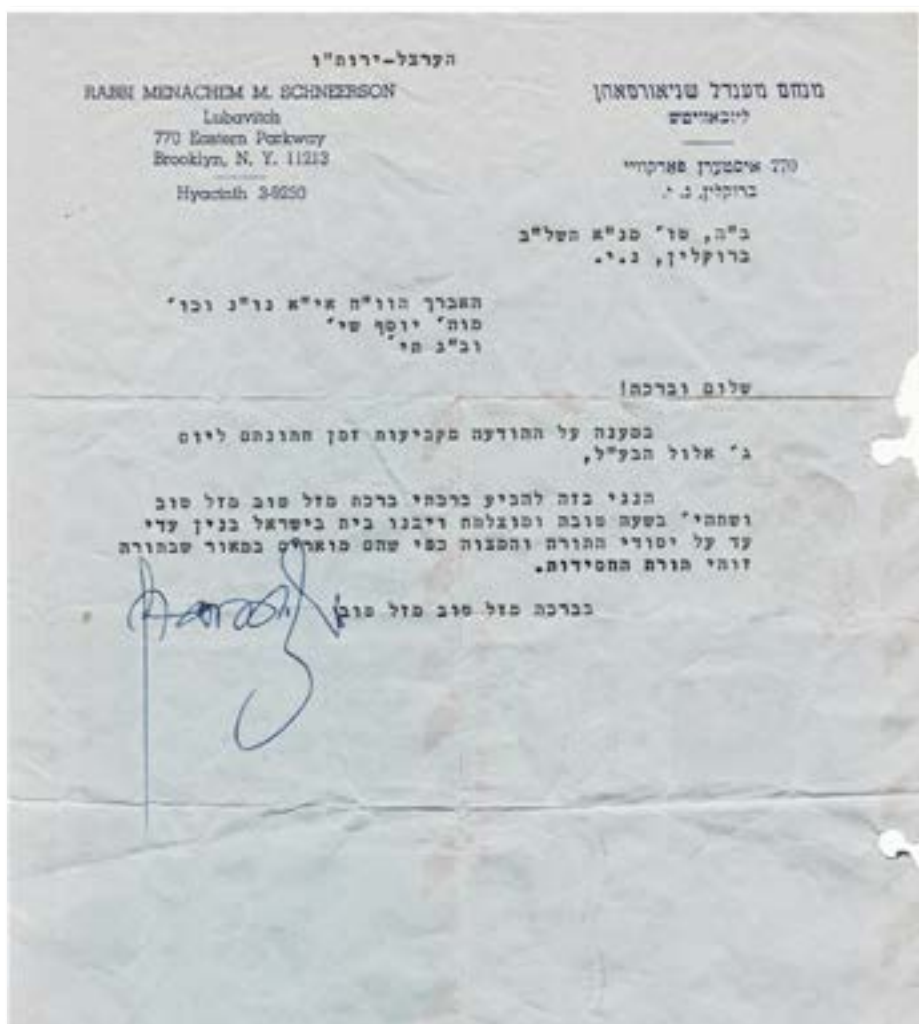
ברכות כ"ק אדמו"ר לרגל שידוכי ונישואי זקני הכלה משפחת הרצל

הוספת הרבי בכתי"ק בשולי מכתבו למשפיע הרב פנחס לייביש הרצל בקשר עם שידוך בנו הרב יוסף: מזל טוב לשידוך בנו יוסף שליט"א

אגרות קודש

ב"ה. כ"ו מנ"א
תשי"ט
ברוקלין
האברך.. שי'
שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת
מכתבו מערב כ'
מנ"א, בו כותב ר"פ
מאשר עבר אליו ואיך
שנסתדר לאחרונה
ותכנית לימודו ומקומו
בעתיד הקרוב.

ותקותי חזקה אשר
ע"י התנהגותו הראוי,
הרי הובטחנו בזה
בתוה"ק כי הבא לטהר
= לא לבד שתבטל
ההתנגדות אודות
כותב, אלא שאדרבה

= מסייעין אותו ומעוררים ומעודדים אותו, שהרי סו"ס תקותם של הורים, לראות
בטובתם האמיתית של יו"ח שיחיו, אלא שאינו דומה, איך שמשערים הם הענין קודם
שבא לפועל - להערכת ענין זה עצמו כשנתגשם ורואים סיפוק הנפשי של הבן והצלחתו.
ובודאי שכאמור לעיל, ישתדל בלימוד התורה וקיום המצוות ובכללות בהנוגע
להישיבה - ככל התלוי בו, ותקוים בו ההבטחה, יגעת ומצאת, וישמחו הוריו בכל
הפרטים בזה, ואחכה לבשורות טובות ממנו ומפורטות בכל האמור.

ומובן וגם פשוט שהצלחתו בלימודים, שכאמור לעיל סו"ס תוסיף זה גם בשביעת
רצון אביו ואמו שיחיו, תוסיף גם כן להטבת בריאותם.
נעם לי לקרות במכתבו ששומר שלושת השיעורים דחומש תהילים ותניא הידועים,
והרי ע"ז מתוסף ג"כ צנור וכלי לקבל ברכות השי"ת.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור

א. קווינט מזכיר

ב"ה. כ"ב מ"ח תש"כ
ברוקלין
האברך .. שי'
שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת
מכתבו מח"י חשון,
בו כותב ר"פ מאשר
עבר אליו מעת
מכתבו האחרון, וכן
סדרי הלימוד בנגלה
ובחסידות.

ויהי רצון שיצליח
בזה הלוך והוסיף הלוך
ואור, ויהי הלימוד
כמצווה עלינו בתורתנו
תורת חיים, גדול
תלמוד שמביא לידי

מעשה, ופעולותיהם בהפצת המעיינות תעמוד להם להצלחה בעיניהם הם, בלימוד
התורה וקיום המצוות מתוך בריאות הנכונה ושמחה וטוב לבב, ומובן וגם פשוט שזהו
הצנור והכלי לברכות השי"ת והצלחתו לבני המשפחה, ותקוותי חזקה שיבשר טוב גם
מהטבת בריאות בני משפחתו הוא.

במ"ש אודות חבריו הנמצאים בצבא, בטח יעוררם שיבואו בקישור עם הרב צבאי
שלהם, שיעזור להם לפתור כמה בעיות.

בברכה לבשו"ט בהאמור ובפרט מהטבת בריאות אמו תח'י. וכמדומה כבר כתבת,
שככל שתתחזק בבטחונה בהשם יתברך בורא עולם ומנהיגו המשגיח על כאו"א
בהשגחה פרטית, בודאי שיוטב מצבה בבריאות ויתוסף בהצלחת הטיפול הרפואי שלה,
ובטח גם הרופא שלה יאשר דברי האמורים, ורואים זה במוחש.

בברכה לבשורות טובות
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א. קווינט, מזכיר

ב"ה. י"ט אדר"ר תשכ"ב

ברוקלין

תתחי

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה

מפורים קטן, בו

כותבת אודות

לימודה בסמינר

למורות וגגנות וכו'

ומצב רוחה ויחסה

להלימודים וכו',

וכיון אשר הוראה

וחינוך על טהרת

הקודש עבודה

קדושה היא, ובפרט

בתקופתנו ובארץ

הקדושה אשר עיני ה'

אלוקיך בה מראשית

השנה ועד אחרית שנה, מקום לאמר שהבלבולים בזה מקורם פיתוי יצר הרע הרוצה למנוע את האדם המוכשר לזה, שיתמחה בזה. ותנצל כשרונה בחינוך האמור. ובפרט שככתבה כבר כשנתים וחצי שלומדת בהסמינר, ז.א. שהשקיעה בלימוד זה כמה זמן, מרץ וכו'.

ולכן לדעתי תסיח דעתה בהחלט מפיתויים האמורים, תמשיך בלימודי מתוך תקוה שתצליח בהם. והעיקר שתזכה לנצל הלימודים והידיעות שתקבל לקירוב לבם של המחונכים שלה לאבינו שבשמים.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור, ובפרט שככתבה הזמן בקרוב ליום ההולדת שלה, בו מזל האדם גובר, להצליח בהחלטות טובות, טוב האמיתי, ז.א. ע"פ הוראות תורתנו תורת חיים.

בברכה
 בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
 ש. מ. סימפסון, מזכיר

ב"ה. כ"ט שבט תשכ"ד

ברוקלין

מרת .. תחי

ברכה ושלוש!

במענה למכתב מכ"א שבט ושלאחריו,

ראינו - והרי מעשה רב וראי' הכי ניכרת - בכמה שידוכין בקורבה אודותה כותבת, דודנים, וחיים הם חיים מאושרים.

התקווה אשר פעילה היא בהפצת המעינות בכלל ובמסגרת בנות חב"ד בפרט, והשי"ת יצליחה.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ש. מ. סימפסון, מזכיר

ב"ה. כ"ז ניסן תשכ"ד

ברוקלין

.. תחי

ברכה ושלוש!

במענה למכתבי מ"כג

וכ"ד ניסן וכן המברק שלה.

הזכירה היום על הציון

הק' של כ"ק מו"ר אדמו"ר

זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע,

אשר כל הענינים אודותם

כותבת - יסתדרו בטוב

לפני בכל הפרטים.

וכמו שכתבתי לה מאז,

תתייעץ בהענינים אודותם

כותבת עם זקנה הרה"ח

מזקני התמימים הר' .. שי,

והשי"ת יצליחה.

התקווה שהיו פעולות מתאימות במשך חודש ניסן חודש הגאולה בתוככי בתי ספר החב"דיים ושלקחה היא חלק פעיל בהם, וגודל ערך פעולות כאלו, בודאי אין דורש ביאור. ובמצב כשלה מובן ג"כ שזהו מוסיף בברכת השי"ת בעניני הפרטיים.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ש. מ. סימפסון, מזכיר

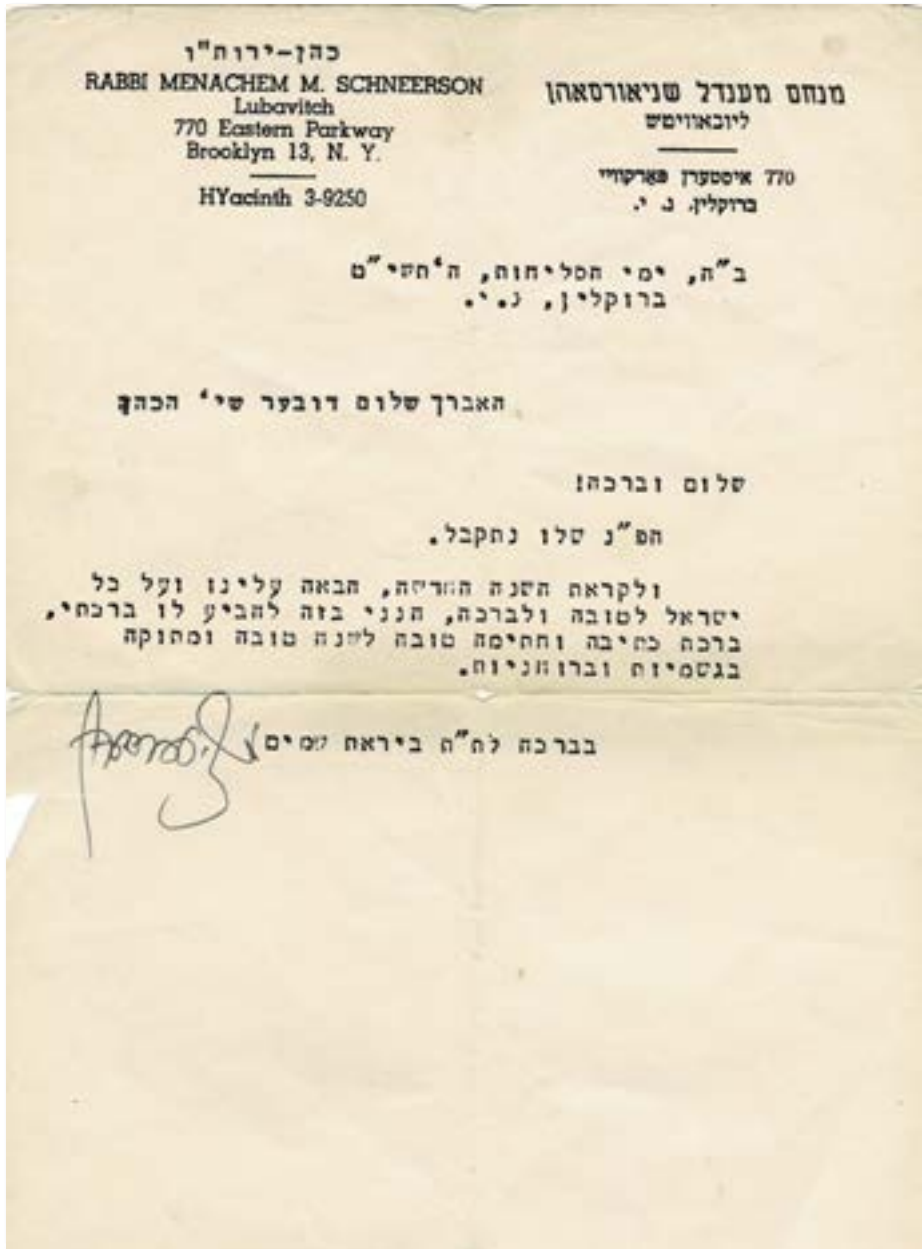
כנראה גם ממכתבי משנה היא דעתה ממכתב למכתב ולפעמים - גם מן הקצה - הקצה. ופשוט שבענין שידוך מקום לגמור רק כשתהי' בטוחה שזוהי החלטתה, ולא - דיעה העשוי' להשתנות בעקבות כל שיחה או דיבור בזה עם פ' או פ'. ובאם עדיין לא באה לידי החלטה בהאמור - אין לדחוק את השעה. ויש לחכות בכל הענין שידוך - עד שתהי' דעתה בזה ברורה. וכל עכבה - לטובה.

ה"פשט" במכתבי הקודם, שמביאה במכתבה - לא יתעסקו בחיפוש "כוונות" נסתרות במכתבי, כי אם תעשה ע"פ הנ"ל.

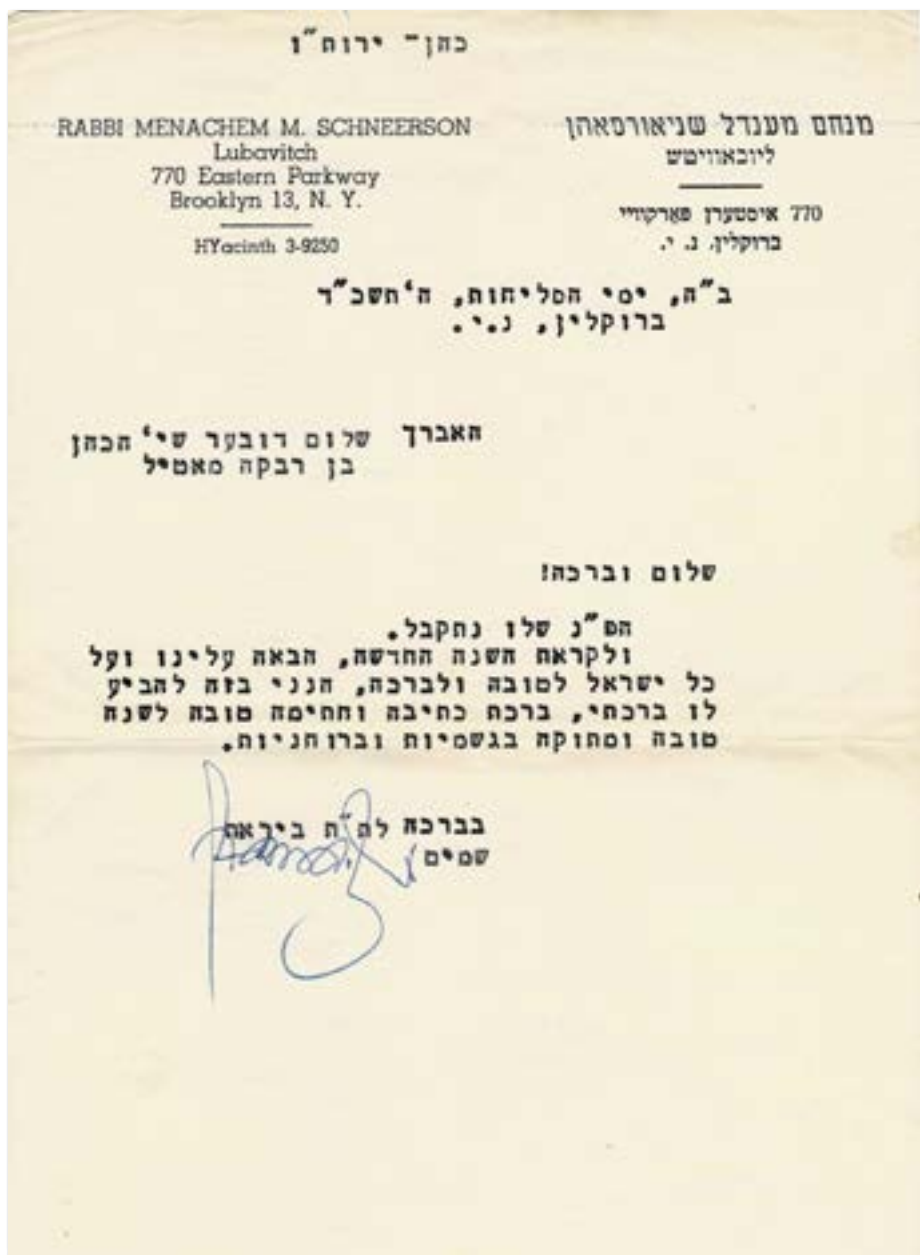

**אגרות
קודש
למשפחת
הכהן**

אגרת הברכה של הרבי לסב הכלה הרב שלום דובער הכהן, לקראת השנה החדשה תש"כ

אגרת הברכה של הרבי לסב הכלה הרב שלום דובער הכהן, לקראת השנה החדשה תשכ"ה

כתן - תו"ח כפר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
NYcath 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין 13 נ.י.

ב"ה, עסק"מ כסלו תשכ"ה
ברוקלין

שלום
האברך/רוב בער שי'
כתן

שלום וברכה

במענה למכתבו סח' פ"ח בקשה ברכה -
פ"נ,
כיון שהובטחנו יצקה ומצאה, הנה
ילמוד בהתמדה ושקידה נגלה ומסירות ועד לאופן
שהחורה קורא לזה יגיעה והלימוד יביא לירי מעשה
קיום המצות בהידור, ואז תקוים המבטחה "ומצאה".

בברכה לבשו ס בהאמור
בשם כ"ק אדמו"ר שלימ"א
10/10/58
מוכיח

במה שומר הוא תלמה השיעורים השנים לכל נפש
בחומש תהלים וחניא בכל יום, ויסור עליהם סכאן
ולתבא ג"כ.

אגרת הברכה של הרבי לסב הכלה הרב שלום דובער הכהן, בקשר עם תחילת שנת תשכ"ה

אגרת הברכה של הרבי לסב הכלה הרב שלום דובער הכהן, בקשר עם יום הולדתו בשנת תש"ל

כהן -

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, סז' תמוז תש"ל
ברוקלין, נ.י.

טרה רבקה מאטיל חי'

ברכה ושלוס!

מאשר הנני קבלה מכתבה ובו בקשת ברכה
פ"נ מיום ג' תמוז,

וכעה רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"ס זי"ע.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

מ. שניאורסאהן

אגרת ברכה של הרבי לסבתה-זקנתה של הכלה, הקרויה על שמה, משנת תש"ל

כהן - ק.ס.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

כ"ה, ה' סנ"א תשל"א
ברוקלין, נ.י.

נחמה תי'

ברכה ושלום!

במענה למכתבה בו כותבת אודות יום
הולדה שלה,

ובודאי מוסיפה בעניני יהדות ומצות
כציווי הורתנו הק' תורת חיים להעלות בקדש,

ונוסף על העיקר מילוי הציווי - הרי
זה גם הצנור והכלי לקבלה ברכות השי"ת בהמצטרך.

ויהי רצון מהשם יתברך שיהי' שנה הבאה
עלי' לטובה שנה הצלחה בגשמיות וברוחניות
ותבשר טוב בכל האמור.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר
M.M.S.

אגרת הברכה של הרבי לזקנת הכלה מרת נחמה כהן, לרגל יום הולדתה בשנת תשל"א

כתן-ירושלים

Tel. HYacinth 3-9250

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות

כ"ק ארמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן

ליובאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

the Lubavitcher Rabbi

770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, כ"ק ארר ראשון ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

סרה רבקה מאמיל חת"י

ברכה ושלום!

הפ"ג שלה מיום כ"ד טבת

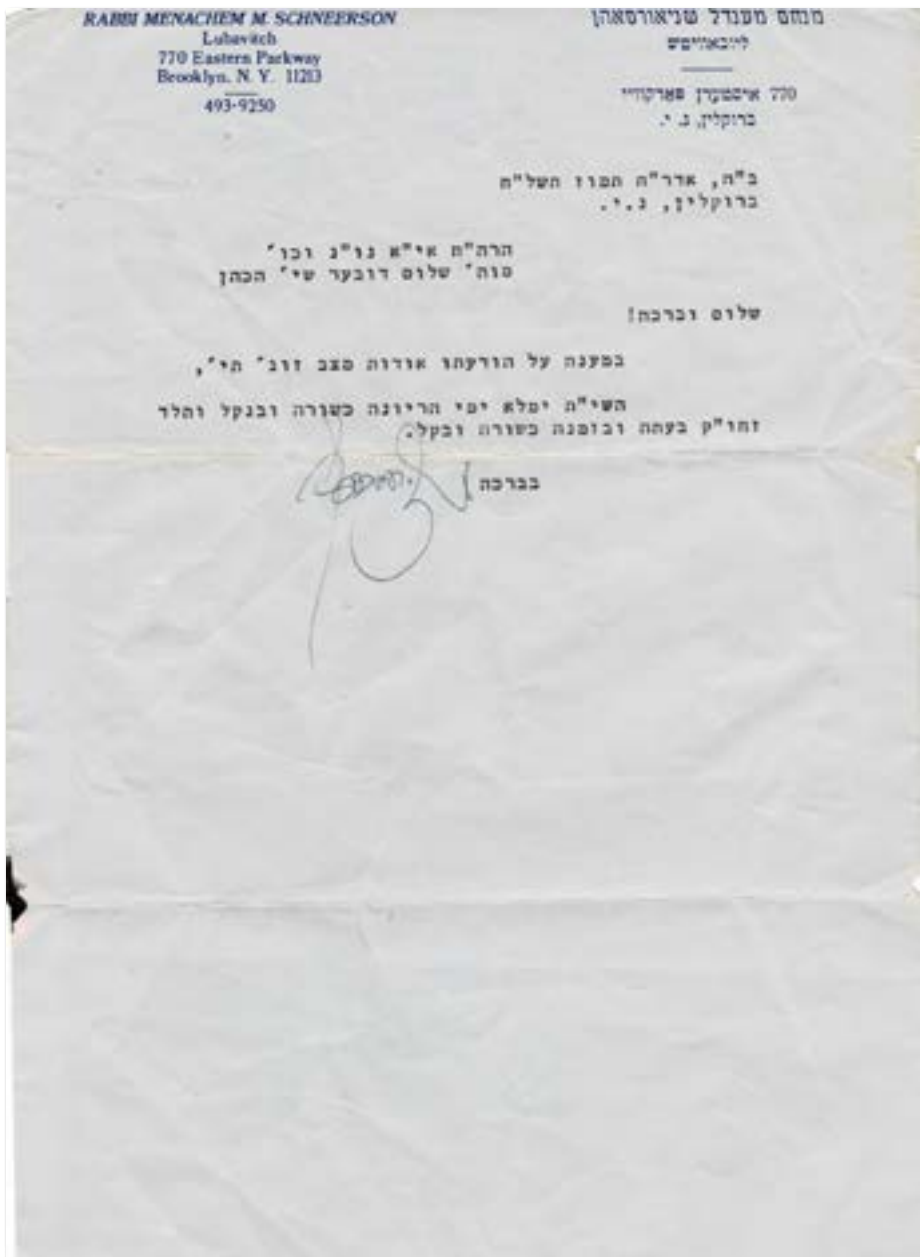
נחקבל, ויקרא בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח

אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

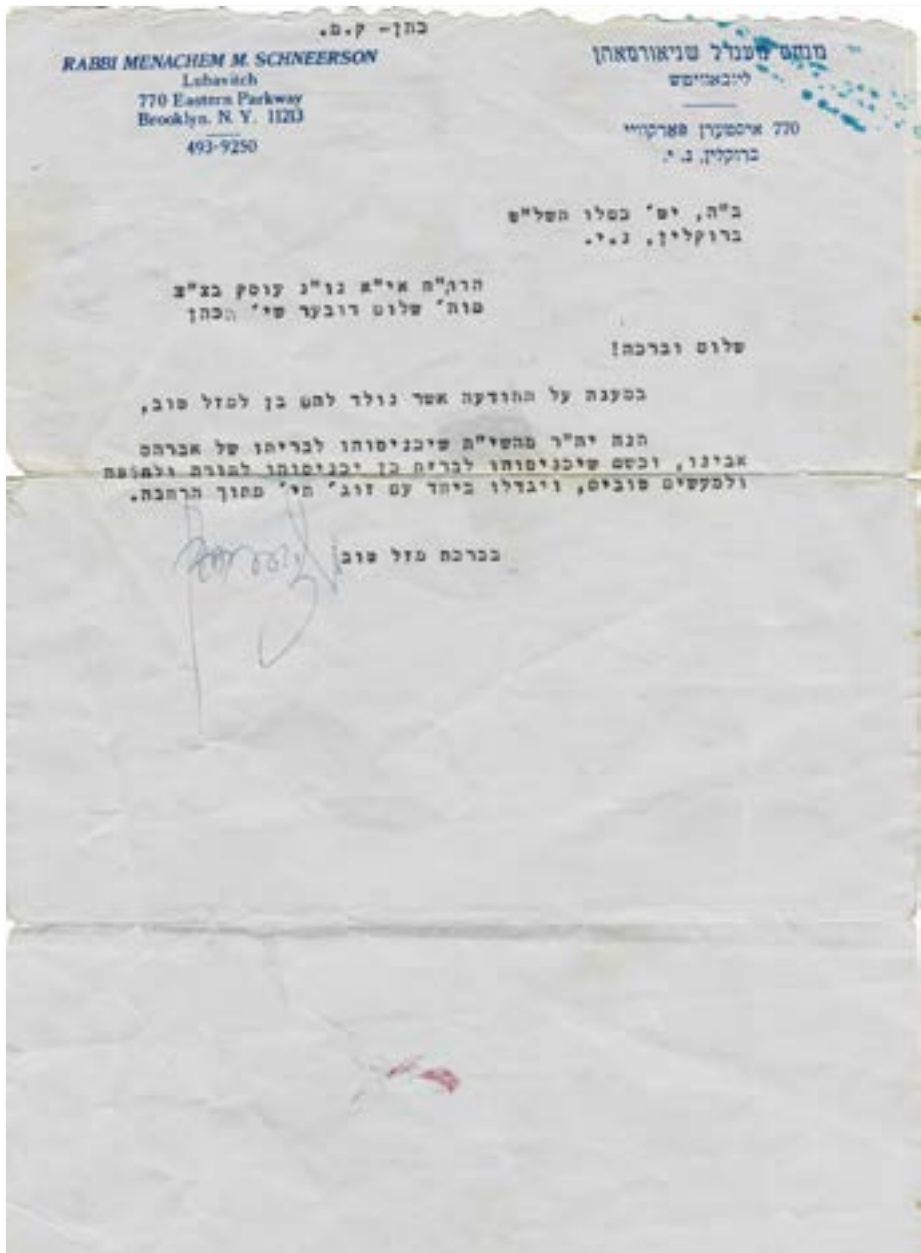
מזכיר
ג.ב.ג.
10.0.0

ג.ב.ג. במענה לשאלתה - העטה כעזת רופא ידיר
והשם יצליחה.

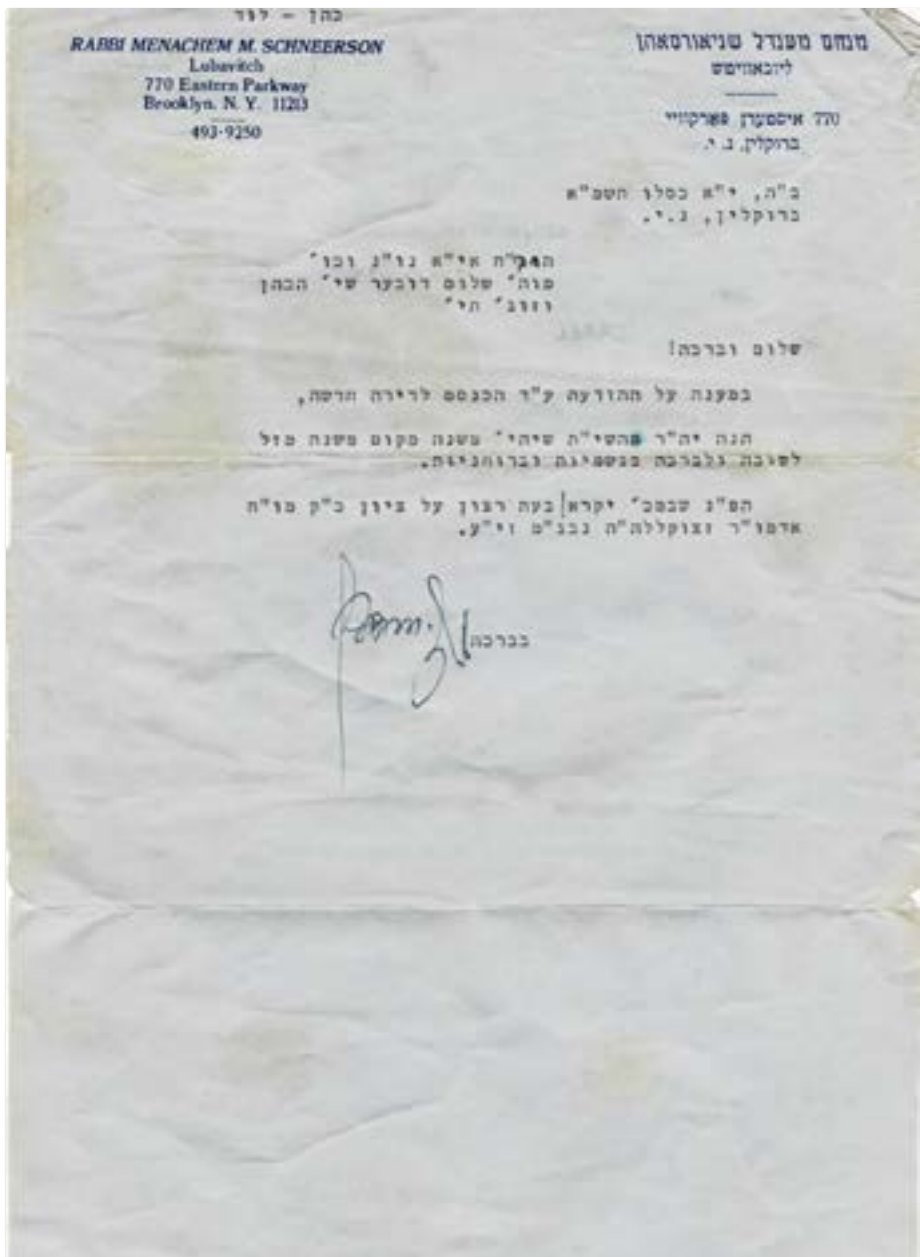
אגרת ברכה של הרבי לסבתה-וקנתה של הכלה משנת תשל"ג

אגרת הברכה של הרבי לסב הכלה הרב שלום דובער הכהן, לפני לידת אבי הכלה

אגרת הברכה של הרבי לסב הכלה הרב שלום דובער הכהן, לרגל לידת אבי הכלה

אגרת הברכה של הרבי לזקני הכלה הרב שלום דובער ונחמה הכהן, לרגל הכנסס לדירה חדשה

אגרת ברכה של הרבי לסבתה-זקנתה של הכלה משנת תנש"א

**אגרות
קודש
למשפחת
הרצל**

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

מנחם מענדל שניאורסאהן

Office Address:

Lubavitch, 770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

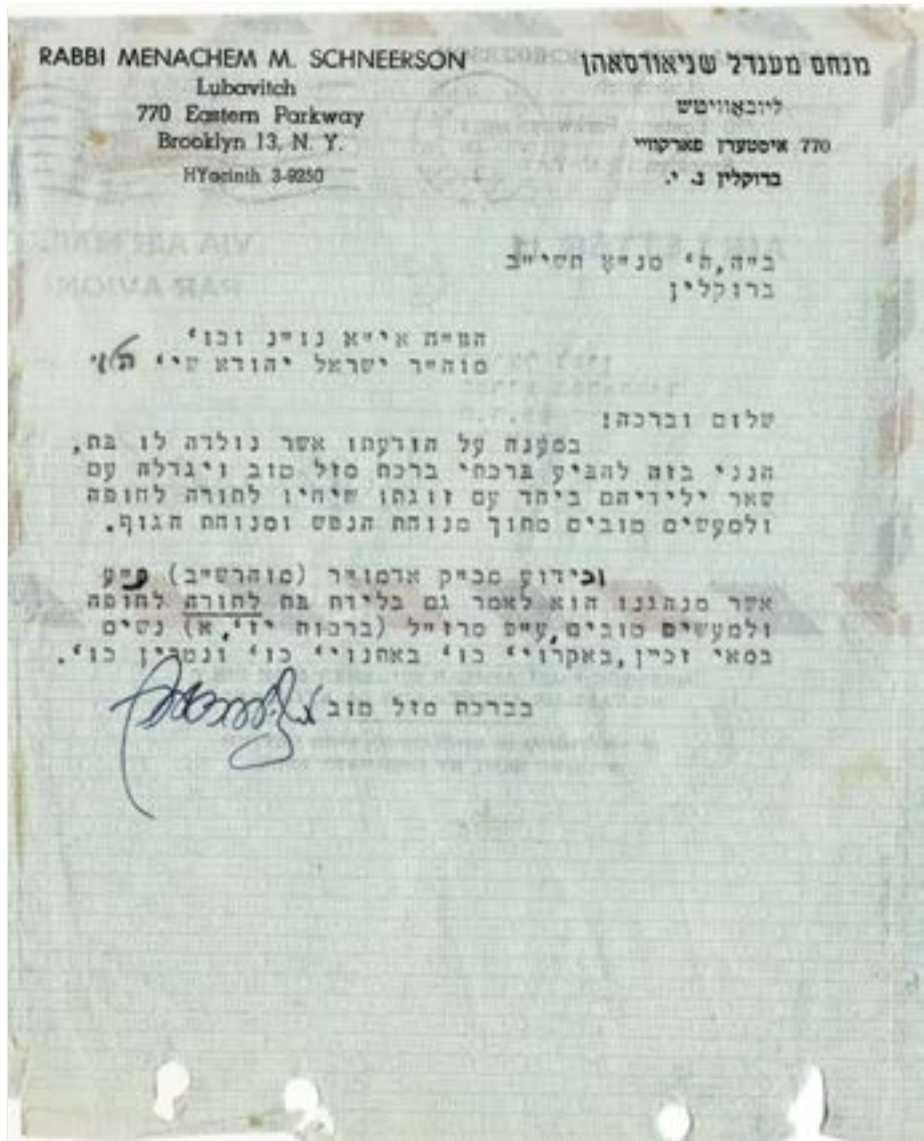
בי"ה ג' חשרי חשי"ב
ברוקלין.החיה אי"א נוי"נ וכו'
מהו"ר מנחם ליביש שי"י

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ו אלול,
המודיע מלידה בנו שי"י ונקרא שמו בישראל
יוסף שי"י, הנני בזה להביע ברכתי מזל
טוב, וכשם שהקניסוהו לברית כן יכניסוהו
להורה לחופה ולמעשים טובים מחוך מטעם הנפש
ומנוחת הגוף.

הפי"נ המוסג"ב נחבלו ואקראם
בלי"נ, על ציון כ"ק מו"ה אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"ם זי"ע.

בברכת החיה וגמר תה"ה טובה

אגרת הברכה של הרבי לרגל הולדת זקנת הכלה מרת לובה הרצל

אגרת הברכה של הרבי לפני לידת אם הכלה

אגרת הברכה של הרבי לרגל לידת אם הכלה

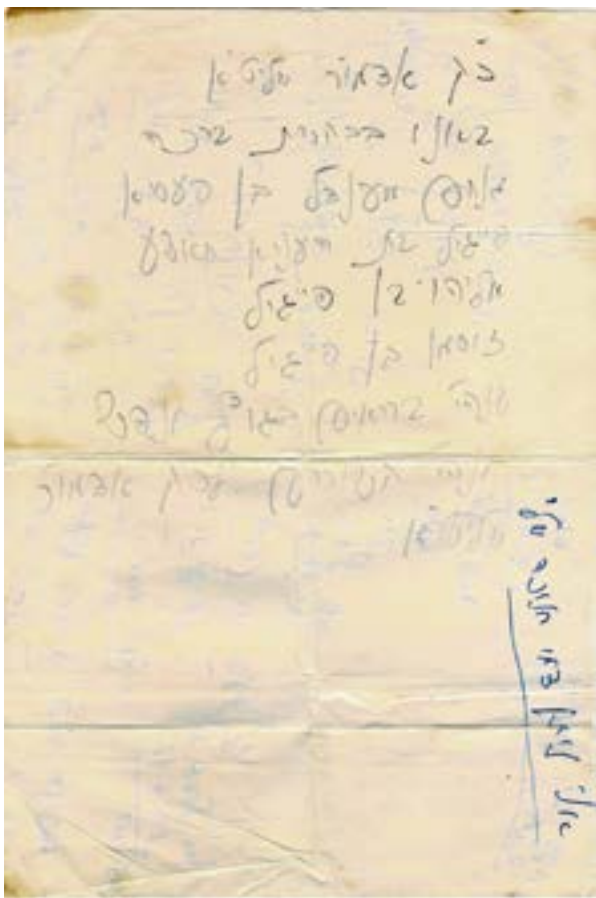
יחידות משפחת וואלף

"הרבה נחת מהבנים" - יחידות י"ב טבת תשל"ה -

בו' בכסלו תשל"ה, נערכה בחצרות קדשנו חתונתם של השליחה מרת נחמה ע"ה, אחות זקנת החתן תחי', עם יבדל"ח בעלה השליח הרב שמואל שי' גרייזמן.

לרגל החתונה, הגיעה זקנת החתן מרת פייגי תחי' וואלף, ממקום מגוריה בנחלת הר חב"ד שבקרית מלאכי, יחד עם שני בניה, הבן הבכור אליהו, אשר נולד בח' שבט תשל"א, ובנם השני זושא, אבי החתן שי', אשר נולד בט"ז מנחם-אב תשל"ג. לקראת חג החנוכה הצטרף אליהם האבא, הרה"ח ר' מנחם מענדל שי' וואלף.

ביום חמישי בלילה, י"ב טבת, זכו כל בני המשפחה להיכנס אל הקודש פנימה ליחידות'. לפני היחידות' כתב האבא את הדברים הבאים לרבי:

כ"ק אדמו"ר

שליט"א

באנו בבקשת ברכה

מנחם מענדל בן

פעסיא

פייגיל בת העניא

חאשע

אליהו בן פייגיל

זוסמן בן פייגיל

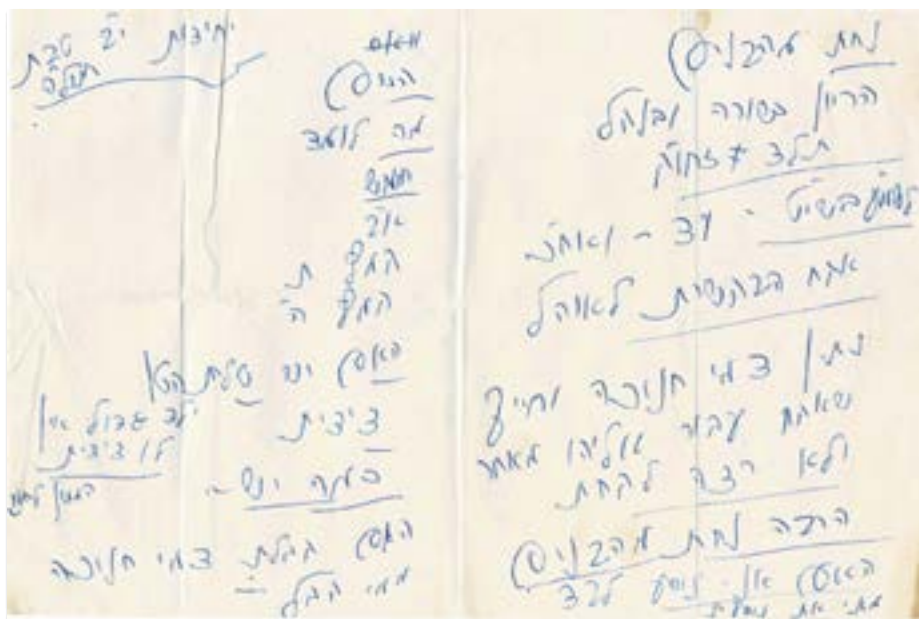
שנהי' בריאים בגוף

ונפש, ונהי' קשורים

לכ"ק אדמו"ר

שליט"א.

במהלך ה'יחידות' הרבי שוחח עם האבא והאמא וכן עם הבן אליהו, ובהמשך העלה הרב וואלף על הכתב בקצרה את דברי הרבי אליהם ב'יחידות'.
לפנינו בפרסום ראשון רשימתו של הרב וואלף מתוכן 'יחידות' זו.

נחת מהבנים

הריון כשורה ובנקל, תלד זחור"ק!

לשמוע בשורות טובות - עד - ואחר כך

אקח הבקשות לאוהל

נתן דמי חנוכה וחייך,

שאקח עבור אליהו מאחר ולא רצה לקחת.

הרבה נחת מהבנים.

האם אני נוסע לבד?

1. בכ"א מנחם-אב תשל"ה נולד הבן השלישי במשפחה, לוי יצחק, כיום מהשלוחים בתל-אביב.

מתי את נוסעת?

[אחר כך פנה הרבי לבן אליהו]

השם

מה לומד

חומש

א"ב

קמץ ת²

קמץ ה

האם יש טלית קטן?

ציצית ילד גדול אין לו ציצית³.

כמה יש - המתין לתשובה⁴.

האם קיבלת דמי חנוכה?

ממי קיבל?

...

לשלימותה של תוכן 'יחידות' זו, מובא בזה חלק מרשימה שכתב הרב אליהו וולף, כיום מהשלוחים בחולון, על זיכרונותיו מאותה 'יחידות':

הרבי הביט אלי ושאל אותי: "...וכמה ציציות יש לך?"

אני, ילד קטן, כמעט בן ארבע, מביט אל הרבי ומתחיל לאסוף את הציציות שלי ולהציג אותם בפניו, ואני מונה בקול: "אחד, שתיים, שלוש..."

זה הזיכרון הראשון שלי מהרבי. 'יחידות' אצל הרבי, אני והורי עומדים ליד שולחנו של הרבי.

אני סופר בפני הרבי את הציציות: "אחד, שתיים, שלוש" ... ואני מחפש את הפתיל

2. בזיכרון הבן אליהו, הרבי שאל אותו בסדר זה: קמץ א, קמץ ה, קמץ ע, קמץ ת.

3. כאשר הרבי שאל את הבן אליהו אודות "האם יש טלית קטן", הנה בהבנה של ילד הוא חשב שזהו "טלית" של גדולים, אולם "טלית קטנה", ועל כך הוא הגיב לרבי בתנועת שלילה. על כך הרבי שאל, כבפנים, "ציצית, ילד גדול אין לו ציצית", כלומר, שכוונתו לציצית, ובמילא הייתכן ש"ילד גדול אין לו ציצית"?

4. שאלת הרבי הייתה כמה ציציות ישנם ב"טלית קטן" שלו.

הרביעי, ומשום מה הוא נעלם, אני לא מוצא אותו. אני רוצה להציג את הפתיל הרביעי לרבי, כדי לסיים לענות על שאלתו "כמה ציציות יש לך" - אבל איני מצליח למצוא אותו...

.

כשכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ביקר בארץ בקיץ תרפ"ט, הוא מתאר במכתבו לבתו הרבנית מרת חי' מושקא ע"ה את ביקורו בכותל המערבי, ובין השאר הוא כותב לה שם, שהוא נישק את אבני הכותל "מיט א ביטער זיסין פארגעניגין". עם עונג מר ומתוק.

זיכרון של רגע שכזה, מעורר בך "ביטער זיסין פארגעניגין". עונג, מתיקות, אך יחד עם זאת - היא מהולה במרירות, היא זועקת, היא מכאיבה.

זיכרון של געגוע צורב. זה גם געגוע וגם צריבה. גם אושר ושלווה, וגם מעלה בך דמעות חמות.

כשאתה יושב, לבד, בינך לבין עצמך, ואתה חוזר לאותו הרגע, כשאתה חי אותו מחדש - אתה מתמלא שלווה ורוגע, מתיקות, "זיסין פארגעניגין". ויחד עם זה אתה עיניך מתמלאות לחלוחית של געגועים, הלב מתכווץ, "ביטערקייט".

כזה הוא - זיכרון של חיוך של הרבי.

החיוך של הרבי, חיוך שממיס לבבות, חיוך שמשרה עליך כזו שמחה, כזה עונג, כזה נועם - אך זיכרון זה מעורר בך כאלו געגועים צורבים ומרים. החסר הזה זועק לשמים.

.

התפקיד שלנו הוא לגרום לרבי נחת רוח, לגרום לרבי שמחה. להביא לכך שנוכל להיות בטוחים שאילו היתה לנו הזכות, יכולנו לראות שכתוצאה ממעשינו - הרבי שבע רצון, הרבי מחייך.

חסידים לא אהבו שהרבי יחייך אליהם. הם ראו בזה סוג של 'קירוב', זה דבר שחסידים חששו ממנו. חיוך, קירוב - מיועד לאלו שצריכים קירוב. חסיד הוא חסיד, חסיד הוא חייל. חסיד הוא עבד בטל לאדון. הוא לא רוצה חיוך. גנרל לא מחייך לפקודיו.

אבל מאידך, כמה אושר לו לאדם, כמה עונג זה לחסיד, איזה זיסין פארגעניגין זה - לדעת שבגללו הרבי חייך.

... ואני עומד שם, ילד קטן, עוד לא בן ארבע, אוחז ביד אחת את שלושת פתילי הציצית, ובידי השנייה מחפש את הפתיל הרביעי, רוצה לסיים ולענות לרבי על שאלתו, לומר לו ... "ארבע" -

אבל איני מוצא אותו.

אני מביט במבוכה לעבר הרבי, מציג לו את שלושת הפתילים, ומחפש את הרביעי, והרבי - מביט אליי בעיניו, מביט אל הילד הקטן, אל הילד הנבוך, ומחייך לעומתי חיוך רחב ומרגיע...

כמה עונג, כמה אושר להיזכר בזה, כמה מתיקות. כמה מר, כמה צורב להיזכר בזה...

תפארת זקנים

התעניינות הרבי במצב התלמידים

בשנת תרצ"ז נכנס הבחור אברהם הערש כהן, סבה-זקנה של הכלה, ללמוד בישיבת "תורת אמת", ועד מהרה היה לאחד מבחירי התלמידים בה. בראשית שנת ה'ש"ת נכנס גם הבחור אפרים וואלף, סבו-זקנו של החתן, ללמוד בישיבה, לאחר שהצליח לצאת בשלום את אירופה, שמלחמת העולם השנייה כבר פרצה בה, כמסופר בהרחבה בספר "המנהל".

קבוצת הבחורים שלמדה באותם ימים ב"תורת אמת" הייתה מאוחדת ומלוכדת, ומפעם לפעם התוועדו יחד וקיבלו החלטות טובות בחיזוק הנהגתם בעבודת ה' ובהתקשרות לרבי הריי"צ. באותה תקופה רצתה הנהלת הישיבה שתלמידים ככלות שנתיים אחרי חתונתם יעזבו את הישיבה. הם כתבו על כך לרבי הריי"צ ששהה באותה שעה בריגא וביקשו להישאר בישיבה.

בי"ג ניסן ת"ש זכו התלמידים לקבל מכתב מהרבי הריי"צ, ששהה כבר בארה"ב, בלייקווד, כדלהלן:

אל התלמידים מר אברהם צבי שי' כהן, ומר ברוך שי' פריז, ומר אברהם יצחק שי' לנציצקי, ומר יהושע ברוך שי' לוי, ומר שלמה מנחם שי' ווינשטאק, ומר אפרים שי' וואלף
שלום וברכה!

במענה על מכתבם אשר זה עתה קבלתיו ששלחוהו לי לפה מריגא - א[ו]דות האברכים התלמידים שי', אתענין בזה אי"ה לטובתם ולטובת תלמידי תורת אמת שי'. אתעניין לדעת משלומו של כל אחד ואחד מהתלמידים שי' אשר יכתבו לי בפרטיות. והשי"ת יהי' בעזרם לשקוד בתורה ובעבודה ויהיו יראי אלוקים חסידים ולומדים.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

נרות להאיר בירושלים

באותו יום הרבי גם כתב להנהלת הישיבה והורה להם שלא ישלחו מהישיבה שום תלמיד אפילו נמלאו שתי שנים אחרי חתונתו:

ב"ח, י"ג ניסן, ת"ש לייקוואוד

אל הנהלת ישיבת "תורת-אמת"

ירושלים עיה"ק תובב"א

שלום וברכה!

קיבלתי מכתב מאיזה תלמידים משיבת "תורת-אמת" אשר ההנהלה הודיעה להם שככלות שנתים אחרי חתונתם עליהם לעזוב את הישיבה. אינני יודע מה טעם לפקודה זו, ובבקשה מההנהלה לכתוב לי בפרטי' מילתא בטעמא אם הם חושבים פקודה זו לטובת הישיבה או לטובת האברכים התלמידים שי'.

ובין כך ובין כך לא ישלחו מהישיבה שום תלמיד אפילו נמלאו שתי שנים אחרי חתונתו עד ששיבו לי על מכתבי זה ועד ששיגו תשובתי בנדון זה. והשי"ת יה' בעזרם בגו"ר.

הדו"ש ומברכם

כך נשארו התלמידים ללמוד בישיבת "תורת אמת" עוד שנים ארוכות. שמם של חברי הקבוצה התהלך לפנייהם בירושלים של מעלה כלמדנים ועובדי ה' בחיות ובפנימיות, וכך התקדש שם ליובאוויטש ביישוב החרדי בירושלים.

תמימים אלו היו הגרעין החזק באותה התקופה, בבחינת "נרות להאיר" בתוך כלל אנ"ש חסידי חב"ד בירושלים, וכן הייתה להם השפעה על יקירי קרתא דירושלים שהיו ידועים כלומדי תורה מתוך הדחק המסתפקים במועט.

כך הושפעה העיר ירושלים מאורה וחמימותה של חסידות חב"ד, כשרבים מבני ירושלים מסתופפים בבתי כנסת אנ"ש בהתוועדויות החסידים, דבר שהשפיע רבות על חייהם וכן על יחסם לתורת החסידות ונשיאה.

הכרת הטוב לר' אפרים

בחורף שנת ה'ש"ת בא הבחור אברהם הערש כהן בקשרי השידוכין עם מרת רבקה מאטיל, בת ר' אברהם אלחנן ומינה לאה ווייספיטש. ר' אברהם אלחנן היה יהודי תלמיד חכם, ירא שמים ובעל מידות טובות. עם הגיעו לפרק "האיש מקדש" נשא לאשה את בתו של רבי דוד בהר"ן, זקן הפוסקים בירושלים באותה עת.

ר' אברהם הערש החל בהכנות לקראת חתונתו. לא הכנות גשמיות עמדו בראש מעייניו כי אם הכנות רוחניות, כיאה ל"תמים" העומד להקים את ביתו בישראל.

באותם ימים נהגו חסידי חב"ד להתחיל להניח תפילין דרבינו תם מיום החתונה. למרות מצבו הכלכלי הדחוק, ויכולתו להסתפק בהשאלת תפילין עד שירווח לו, הוא החליט לרכוש לעצמו לקראת החתונה זוג תפילין "רבינו תם" חדשות ומהודרות ביותר.

כדי להבין את מצבו הכלכלי באותה עת, יש לציין כי המצב הכלכלי בבית הוריו היה דחוק אז ביותר ובקושי הספיק לניהול השוטף של הבית. הוצאות החתונה נפלו

אפוא על החתן אברהם הערש בעצמו. למרבה המזל הצליח החתן לחסוך סכום מכובד של ארבעה לירות, שאמורות היו לכסות את הוצאות החתונה, אם רק היה חפץ בכך. אך לר' אברהם הערש היה סדר עדיפויות שונה. בנפשו היה לרכוש זוג 'תפילין רבינו תם', ובהזדמנות זו חפץ גם לקנות 'תפילין רש"י', פרשיות חדשות ובתים חדשים, מהודרות בתכלית ההידור בכתב האריז"ל.

הוא לקח את הסכום שהיה בידו והחל מחפש אחר תפילין מהודרות ביותר. נודע לו שכאשר הרבי הרי"צ ביקר בארץ הקודש בשנת תרפ"ט, הוא הזמין פרשיות תפילין אצל הסופר הרב נחמן פפירנא משכונת בתי ורשא, עבור חתנו, כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. ר' נחמן היה יהודי ירא שמים וחסיד שנודע בכתיבתו התמה והיפה בכתב האריז"ל. הלך ר' אברהם הערש לר' נחמן ורכש אצלו פרשיות תפילין רש"י. הוא מסר את הפרשיות להגהה כמה וכמה פעמים, ונמצאו מהודרים בתכלית.

גם 'בתים' חדשים מהודרים לתפילין, עשויים מעור אחד מבהמה גסה, הזמין אצל יצרן התפילין ('בתים מאכער') המפורסם, ר' יעקב סופר. ידועים היו בתי התפילין של רבי יעקב באיכותם והידורם המיוחד שנשארו 'פרודות' עד למטה. לאחר שהכניסו את הפרשיות לתוך הבתים ותפרו אותם - הידקו את הבתים לצורת ריבוע, אך לא הדביקו אותם בדבק כלל.

מחירם של שתי זוגות התפילין, רש"י ור"ת, עלה לסך יקר של ארבע לירות. בדיוק הסכום שחסף. ר' אברהם הערש לא היסס ושילם בשמחה מהסכום שחסף.

פנה ר' אברהם הערש למכריו ולווה מהם סך ארבע לירות עבור צרכי חתונתו. אלא שלרוע מזלו ארבעת הלירות שלוהו אבדו לו, והוא נותר בלי פרוטה לצרכי חתונתו הבסיסיים, בנוסף לכך, נותר בעל חוב של סכום הגון.

כשנודע על כך לחברו בישיבה התמים הרב אפרים וואלף, הוא החליט לעשות מעשה. ר' אפרים היה איש מעש, אומר מעט ועושה הרבה. הוא כיתת את רגליו ממקום למקום עד שהשיג את מלוא הסכום עבור חברו. ללא מילים הוא ניגש לחברו אברהם הערש ותחב לידו ארבע לירות.

ר' אברהם הערש הכיר לר' אפרים על כך טובה כל ימי חייו.

התחלת העבודה ב"תומכי תמימים" בלוד

בתחילת קיץ תשכ"ב, קיבל ר' אברהם הערש הצעה לשמש כר"מ בישיבת "תומכי תמימים" המרכזית, ששכנה אז ב'פרדס' בלוד. ההצעה באה מאת מנהל הישיבה, ידידו ומכרו מימי לימודו בישיבת תורת אמת, הרב אפרים וואלף.

חסיד לא עושה דבר בלי הסכמת הרבי. שלח אפוא ר' אברהם הערש מכתב אל הרבי נשיא דורנו ובו גולל את ההצעה. וכך הוא כותב לרבי:

י"ד אייר תשכ"ב ירושלים

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

בשבוע זו ביום שני קבלתי מענה על מכתבי מכ"ק אד"ש אודות ההצעה מישיבת תומכי תמימים בלוד, והבנתי אשר נכון הדבר. וגם דברתי עם הרב ששונקין מיד בזה והחלטנו לנסוע ללוד מיד. ולא הודעתי עוד כלום למקום עבודתי מקודם כי לא אוכל עוד לידע מה לדבר ולהחליט, וגמרת כי השתיקה יפה מכולם.

ובאתי עוד ביום שני ללוד ודברתי עם ר' אפרים וואלף וגמרנו אשר צריכים להתחיל בתור ניסיון עד סוף השבוע לכל הפחות, ועבודתי צריכה להיות לשמור מאוד על סדרים שלא יאחרו הסדרים ולא יפגרו מהסדרים, ולשמור על ההתמדה בלימודים ולרומם הרוח בלימודים.

וב"ה והגם כי רק זה אשר התחלתי בעבודתי הקדושה הזו, ואינני מכיר עוד את שמות כל הבחורים שיחי' אשר לומדים בזאל, אבל דיברתי כמעט עם כולם ות"ל אשר מצאתי אותם מוכנים לקבלה. ולמסור דו"ח בפרטות עוד קשה עלי, אבל בדרך כלל אפשר לומר שהמה כלים לקבלה כל אחד לפום שיעורא דלי'.

ובשבוע זו נסעתי מהישיבה ביום חמישי אחרי הסדרים בנגלה, כי הסדרים בנגלה המה משעה 10:30 בבוקר עד שעה 2, ומשעה 3:30 עד 6:30. ודיברתי עם ר' אפרים וואלף - אי"ה בשבוע [הבא] להמשיך שנית כמו השבוע, לראות אם נוכל להחזיק שיהי' טוב לבריות, וטוב העושה פירות. ויהי רצון שאזכה להיות הצינור להמשיך רוח חיים ע"י תורת חיים בנקודות לבנו אשר זהו תומכי תמימים.

על מכתב זה השיבו הרבי באגרת קודש מג' אייר, שעליו לדעת שמשמעות הדבר היא העתקה מירושלים וכו' ותייעץ עם אנ"ש על אתר.

לאחר התייעצות עם ידידיו, ניאות ר' אברהם הערש לקבל את ההצעה. כבר באותו קיץ החל לעבוד כמשגיח ור"מ בישיבת "תומכי תמימים" בפרדס בלוד.

ברכת הרבי לעבודתו החדשה מרומזת, בין היתר, בשולי מכתבו אליו מערב חג

כהן-ירושת"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Labovitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 12, N. Y.
HYdeboh 1-4250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטמן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ג' אייר תשכ"ב
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ וכו' *
סוה' אברהם צבי שי' הכהן

שלום וברכה!

בפענה למכתבו מכ"ס ניסן, בו כותב אודות
המצעה שקבל מישיבת תומכי תמימים בלוד.

וכיון שהחלטת בזה הלוי' בכנסת פרטים,
ומתעקרים בזה, העברה מירושלים עיה"ק ה"ו לפט וכן
יחס זוגתו הוי' לזה, יהיי' עמ אנ"ש אשר על אחר,
והרי נאמר והטועה ברוב יועץ.

לפלא שאינו מזכיר בפעולותיו בהפצת המעינות
בכלל, ובחדש ניסן הוא חרש הגאולה בפרט, והרי כיון שבניסן
עתידין להגאל, והגאולה וביאת מלכא משיחא קשורה בהפצת
המעינות חוצה, מוכן וגם פשוט, שחדש זה ראשון הוא לכפ
בפעולות אלו, וק"ל, וינעם לי להתבשר טוב בזה ובפרט שהוא יולד זה-
טוב לשמים וטוב לבריות וטוב העושה פירות.

בכרחה ית"ת
מנחם מענדל שניאורסאהן

אגרת שהרב הכהן קיבל בג' אייר תשכ"ב, בקשר עם עבודתו בישיבת "תומכי תמימים" בלוד

RABBI MENACHEM M. SCHWARTZSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 11, N. Y.
HYadefoh 3-9250

מחשׁ סגנרל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 אסטון פארק
ברוקלין 11 נ.י.

ב"ה, ה' סיון ה'תשכ"ב
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הרה"ח אי"א ברו"ג יוסף בע"כ כו'
סו"ת אברהם צבי ישי"ה הכהן

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלה מכתבו-סיוס כ" סיון ה'תשכ"ב.
ובבואתו ביש ירחא הליחאי בו יתיב רחמנא אוריין הליחאי לשמא
הליחאי,
יהי רצון שכא"א בחוץ כלל ישראל ישמח ויבשר טוב בכל שלשת
הדברים אליהם האולם (כטטוטו, והחולס קטן - זה האדם) יופד, תורה
יבודה וגמ"ח.
ויספיק זה ויוסיף בברכה רחמנא בכל צרכי-אדם, אהם קרוים אדם,
הנהלקים בשלשת המוגים - בני חיי ומזוני רוויחאי,
ובנקודה התיכונה שכלל הנ"ל הוא זנין המורה וקבלתה. וכלשון
הרב הוא כ"ץ סו"ת ארמו"ר,
קבלת המורה בשטתה ובפנימיותה.

ברכה החב וזכרתי אצלך
דבר דומה שכתבתי לך
אשר

ב"ה ירחא הליחאינן ה"ו כאלו נשלמו כל חד' שבועות וישראל טובנים
ויאסדרים לקבל התורה (מו"א לרבנו הזקן יתרו סו"ת בחדש השלישי. וראת
בהוספתה טס). ובמסקמת דר"כ פסק בחדש השלישין ביום הזה באו מבר
סיני וכן הוא אומר היום הזה ה' אלקיך מצוין לישנה בו". ירחא הליחאינן
טוב פה, א. וראה ר' נסים באון טס (מדרש החומא). קרוים אדם: לאחי
ב"ה (תור"ת ואין נדה י, ב.). בשלשת המוגים: ראת תקו"ו חרש (קג, ד.)
רוא דחלת שמהן יח"ו שטולטין ופסמן בני חיי ומזוני. בני חיי ומזוני:
בני מדע (הנפטר דרך חוס המורה) חיי מחכמה מזוני מבינה (באורי אור
ב, טז. הובא בביאורו"ו להג"צ (לא נרשם לש"ש) פ' וירא, וכ"ס בח"ו
בתקופת טו, רש"ב, וכבר היירו טע"ש סל"ח לאריז"ל פ' חולדות וסליקוטי
הש"ס ברכות) וראה ג"כ ביאורו"ו ס"ס וירא.

הוספת הרבי בכתב יד קודש בשולי אגרת מה' סיון תשכ"ב לרב הכהן,
"לבשורות טובות מההצלחה בתלמוד תורה דברים ומתוך מסירה ונתנה"

השבועות באותה שנה: "בברכת החג ולבשורות טובות מההצלחה בתלמוד תורה דרבים מתוך מסירה ונתינה".

ר' אברהם הערש היה מדווח לרבי על מצב התלמידים בדו"ח חדשי קבוע, בו פירט את התקדמותם השבועית הן בנגלה והן בחסידות.

בדיווח של ההנהלה לרבי מי"ז חשון תשכ"ד מופיע שבזמן זה עדיין ר' אברהם הערש עובד בלוד ואומר שיעור לפני התלמידים, ובאותו זמן עובר מלוד ללמד בכפר חב"ד.

כיתת לימוד הלכה בישיבה

בראשית שנת תשכ"ג עברה ישיבת "תומכי תמימים" למשכנה החדש בכפר חב"ד, ור' אברהם הערש המשיך לשמש בתור משגיח בישיבה.

כעבור שנה החליטה ההנהלה לשנות את תפקידו של ר' אברהם הערש. כאיש החסד הוא היה פחות מתאים להיות משגיח קפדני, לעומת זאת בתחום ההוראה, במיוחד הוראת ההלכה, היה ר' אברהם הערש אומן של ממש. החליטה אפוא הנהלת הישיבה, שר' אברהם הערש ששימש עד אז כמשגיח רוחני בישיבה, יעבור לתפקיד הוראת הלכה לקבוצת תלמידים מובחרים.

בכ"ה אדר תשכ"ד מדווח הרב אפרים וואלף לרבי: "הרב אברהם צבי שי" הכהן . . יסדרו עבורו שיעור מיוחד עם תלמידים ביורה דעה שהוא מתמחה בזה באופן מיוחד".

זמן לא רב יעבור, עד שיתגלה כיצד הייתה זאת הקדמה לפרק נוסף, אולי המרכזי ביותר, בחייו של ר' אברהם הערש.

ראש כולל להוראה בכפר חב"ד

כעבור מספר חדשים באה הוראה מהרבי לייסד כולל אברכים בכפר חב"ד. היה זה בתקופה בה עורר הרבי על לימוד התורה בכולל לאחר החתונה ואף ייסד כולל אברכים על ידי המזכירות בקראון הייטס. והנה בא תורם של אברכי חב"ד בארץ הקודש, שיזכו לכולל משלהם כדי שינצלו היטב את השנים הגורליות, לייסד את ביתם על אדני לימוד התורה ועסק ההלכה.

ואכן, בקיץ תשכ"ד נפתח "כולל לאברכים מצויינים" בכפר חב"ד. הכולל התנהל על ידי ישיבת "תומכי תמימים" המרכזית, ובשלב ראשון התחילו ללמוד בו חמשה אברכים מצויינים.

ראש הכולל הגה"ח הרב אברהם הערש הכהן בכולל האברכים בישיבה בכפר חב"ד. מאחור נראה הרב יצחק יהודה ירוסלבסקי, לימים רבה של נחלת הר חב"ד ומזכיר בי"ד רבני חב"ד באה"ק

מספר על כך הרב יוסף הרטמן, מראשוני התלמידים בכולל:

"נפלה בגורלי הזכות להיות בין חמשת האברכים הראשונים של הכולל שנוסד בכפר חב"ד. לאחר מספר חודשי לימוד, חשנו בחסרונה של דמות שתדריך אותנו בלימודים ובהנהגה. חומר הלימודים ב"יורה דעה" היה קשה ולא היה לנו אצל מי לשאול. הגשנו אפוא בקשה אל מנהל המוסדות הרב אפרים וואלף למנות לנו "ראש כולל". כעבור זמן קצר זכינו ומינו את הרב אברהם צבי הכהן ל"ראש הכולל".

עד מהרה גילינו את גודל הזכות שנפלה בגורלנו. ראינו יהודי נמוך קומה בגשמיות אך גבוה משכמו ומעלה בתורה, ביראה ובחסידות. הוא היה גאון בתורה, מלא וגדוש בתלמוד ונושאי כליו, ראשונים ואחרונים, בקי בהלכה בכלל ובפרט בחלק יורה דעה, עם כל מפרשיו, מהש"ך והט"ז ועד לאחרונים כמו ה"פרי מגדים".

כעבור זמן מועט עבר ה'כולל' מכפר חב"ד ללוד, שם קלט עוד אברכים צעירים, שהתגוררו בשכונת הרכבת שבלוד.

סדר היום של ה'כולל' נפתח בלימוד חסידות ותפילה בבית כנסת חב"ד בשכונת הרכבת בלוד. לאחר מכן סעדנו סעודת שחרית בחדר האוכל של הישיבה. אחר כך

HABBI MENACHEM M. SCHINEENSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 12, N. Y.
HYc00th 3-8250

מועצת העובדים של אגודת התורה
ליובאוויטש

770 איסטון פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ימי הגאולה, יב"י, חנוכה, תשכ"ח
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הרב מנחם מ"מ אי"א נר"נ עוסק
בצ"צ כו' סו"ה אברהם צבי טי
הכתן

שלום וברכה

אשר הנני קבלה מכתבו פיוס ח"י טיון. ומה צד הרה"ג (Higay) ומה צד
ובקשרנו בימי גאולה כ"ק מו"ה ארסו"ר סאטמר על המצב החדש
החורג (מגולה וחסידות) ומצוה"י, המצב מחוץ מסירה נפש ומכלי החשב
עם כל מונע ומעכב ומגנר,

אשר גאולתו או הייתה, כדברי בעל הגאולה, גם גאולה, כל מחבבי
חורגנו הקי, שופרי מצוה, וגם אח אשר בשם ישראל יכונה, כי כל מי
הפועל (מכלי החשב עם מצבו חרטי בשטירה וקיום המצוה) לבו חיים
עם ה' וחורגו,

ימי רצון אשר זכרון הגאולה ופירוש האמור ומיבטח אשר קדמו לה -
יקוררו את כל אשר ואת לפעולות גדולות (בכסות ובאיכות) במצב החדש
לכל פרטי" מכלי החשב עם הקושים והחגבלות שמניה ומכחול - כחורגת
רשת השבוע כלביא וכארי - ועד כרי סטירה נפש (מסירה הרצון) בעבודת
ה',

ובתחלתה מו"ל חבט למחר (פועל יוצא - היינו גם למחר אמרי"ט) סטי"ין
לו חרבם מטעלה - ימי ח' אלפיו עמו וישראל (כפול גם אח אשר בשם ישראל
- רק - יכונה, כנ"ל) עומת היל,

קרי אשר יקום קרא בשופו וקם שם מישראל (זה מלך המשיח) וקרר
כל בני שח (ומטלו סים ער ים) וישראל עומת היל.

ברכה הגאולה והלילה זה
הי"ט (Higay) דאמר

צד משה רבינו אלהינו [הי"ט] דהיינו
הי"ט (Higay) דאמר זה
הי"ט (Higay) דאמר זה
הי"ט (Higay) דאמר זה

ימי הגאולה: שרש האמור (במלוק) ראה לקו"ד ליקום לר"ל (לקו"ד ח"ד).
מאורי דא ה ימי הגאולה בקונטרס יד (ס' קונטרסים ח"א). ברבני קבל
הגאולתו במכתבו לחגיגות ימים אלו בפעם הא' (נרשם בס' האמרי"ט ח"ט ע'
רסג). וראה ג"כ ס' האמרי"ט ח"ט ע' רסז. מלביא ובארי ראה רש"י בלק
(כג, כד) ובהנחמא. ועט"ו חוסת דרו"ל בברכות יב, פס ב. מסירת נפש
הרצון חו"א לו, בן ובתחלתה חו"א יומא פס ג. נה' בר"א ח"ל ב' קוודי
(ליד הגאולה - יב' חסוד חרש ז'). ימי ח' כולל גם כו"ל ראה ג"כ רש"י
בלק (כג, כד) ובלקו"ה בלק (עכ, א) עמו דישראל. ועט שבת (ח"ט) רסב"ט
הל' מלכים רש"א, וראה ג"כ רסב"ן כאן. ומטלו יקום זכרי"ט ס, י.

הוספות הרבי בכת"ק למכתב "כללי פרטי" שנשלח לרב הכהן בחודש תמוז תשכ"ח. בראשית המכתב כותב הרבי, "ות"ח על הדו"ח מהכולל ובשו"ט עד"ז". בשולי המכתב כותב הרבי, "ע"פ כתבו, כדאי להתבונן בהאפשרויות שחברי הכולל יסדרו מ"מ לשו"ע אדה"ז [עכ"פ להל' פסח, רביית, נדה ומילואים למ"מ דתחלת שו"ע יו"ד] - בזמן הפנוי מס' הכולל. לפני החתימה הוסיף הרבי בכת"ק, "ולהצלחה רבה ובהכולל במיוחד"

הוספת הרבי בכתב יד קודש בשולי אגרת מי"א ניסן תשל"ב לרב הכהן,
"ובמיוחד בענייני הכולל".

לימוד בשו"ע יורה דעה: הלכות מליחה, בשר וחלב, תערובות וטריפות. ר' אברהם הערש היה עונה על שאלות האברכים בהעמקה ובהירות. מדי פעם הלכו התלמידים לעשות 'שימוש' אצל רבנים שונים, ובראשם רבה של כפר חב"ד, הרב שניאור זלמן גרליק.

ב"יומי דפגרא" חסידיים, כמו י"ט כסלו, יו"ד שבט, ח"י אלול וכדומה היה ר' אברהם הערש מתוועד עם האברכים. ומדריך אותם כיצד לבנות ולהעמיד את ביתם על יסודות התורה והחסידות. הוא סיפר סיפורים חסידיים ותבע מהאברכים לקבוע עוד עיתים לתורה, להדר במצוות, להתפלל בכוונה, להתמסר לחלוטין לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

הרבי מברך ומעודד

הרבי כל הזמן בירכו ועודדו בצורה מיוחדת על עבודתו בכולל. במכתב מפרשת כי תשא תשכ"ה, אנו מוצאים שהרבי מאשר בכתב ידו הקדושה את קבלת הדו"ח: "ות"ח על הדו"ח מענייני הכולל". ובסוף מוסיף: "הצלחה בעבודת הקודש תלמוד תורה דרבים חדור פנימיות התורה".

הנהלת הישיבה דיווחה כל העת לרבי על התקדמות המוסד. בדיווח מחורף תשכ"ו מופיע בין היתר: "כידוע קיים בית-מדרש זה כשנתיים והרה"ג הרה"ח ר' אברהם צבי שי' כהן משמש בו מגיד שיעור ומדריך רוחני לאברכים".

גם ר' אברהם הערש עצמו, שלח לרבי דיווחים ממצב הכולל והאברכים. במכתב של הרבי אליו מי"א ניסן תשכ"ו מאשר הרבי בכתב ידו הקדושה את קבלת הדו"ח ומוסיף: "בברכת הצלחה רבה בעבודת הקודש".

בכ"ו מר-חשוון תשכ"ז שלחה ההנהלה לרבי דו"ח מאסיפה על מצב הכולל: "הרא"צ כהן אמר שביורה דעה יש מה שיעוררם ללמוד כי יש בחינות וכו' אולם בש"ס יש לחשוש שהי' חלישות בלימוד מפאת שאין במה לעוררם".

דאגה לתלמידים בכולל "צמח צדק"

בחודש החגים תשל"ב שהה ר' אברהם הערש ב"בית חיינו". הוא זכה להיכנס אז ליחידות, שמטבע הדברים עסקה גם בענייני הכולל. ר' אברהם הערש שאל את הרבי על האפשרות להאריך את זמנם של האברכים המצויינים בכולל. הרבי אמר לו כי ההוראה שאברכים ילמדו בכולל שנתיים בלבד הייתה בדיוק, שכן תכלית הכוונה היא לצאת להפיץ וללמד תורה לבני ישראל.

יחידות זו של ר' אברהם הערש בשנת תשל"ב שימשה גם יסוד לפתיחת כולל

חב"די נוסף, כולל "צמח צדק" בעיר העתיקה בירושלים, אשר עומד בתפארתו עד לימים אלו, ושהעמיד מאות אברכים חסידיים ותלמידי חכמים גדולים.

מדאגתו הכנה בכל עת של ר' אברהם הערש לרווחתם הגשמית של התלמידים ככולל, נותרה עדות מעניינת בפתק שכתב למנהל הכולל הרב אפרים וואלף:

ב"ה, י"א ניסן תשל"ד, עיה"ק תובב"א

לכבוד הרה"ח ר' אפרים שי' וואלף

שלום וברכה!

הנני מאשר בזה קבלת הצ' 150 ל"י להקצבה מיוחדת לחג הפסח בברכה

לחג כשר ושמח

אברהם צבי כהן

בזה באתי לבקש להיות שיש לי עבור האברך . . סך 500 ל"י והוא מתבייש לקבלם על ידי. תשלח לו הקצבה מיוחדת על סך הנ"ל על חשבוני ות"ח מראש, ונא להודיעני על זה.

הנ"ל

בסיום המכתב כותב הרב אפרים וואלף "סידרתי", וחותם.

בפעילות לשלימות העם והארץ

כאשר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו החל במערכה למען שלימות העם ושלימות הארץ - נטל ר' אברהם הערש חלק פעיל בכך. בשל מעמדו התורני השתתף תדיר במשלחות רבני אנ"ש לאדמו"רים ורבנים, חברי מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל, ועוד, כדי לעורר אותם לתמוך בענייני שלימות העם והארץ.

בדו"ח מג' אדר תשל"א ששלח הרב אפרים וואלף לרבי, אנו קוראים על שליחותו להיפגש עם האדמו"ר מגור, לבקשו ליזום אסיפת מועצת גדולי התורה שתדון על הוצאת כרוז שיקרא לתיקון חוק "מיהו יהודי", שייאמר בו שיהודי הוא רק מי שנולד לאם יהודיה או שנתגייר כהלכה.

בדו"ח אחר שנשלח לרבי, מפורט חלק מתוכן שיחתו של ר' אברהם הערש במשלחת שביקרה אצל האדמו"ר ה"לב שמחה" מגור, בכ"ח סיון תשד"מ:

הרב אברהם צבי הכהן סיפר, כי בשעתו סיפר לו [ר'] מנחם פרוש ששאל פעם אחת את כ"ק אדמו"ר שליט"א מדוע אינו מצטרף למועצת גדולי התורה? ונענה כי "תורת הבעש"ט לא התגלתה רק עתה כי אם קיימת כבר שנים ואי אפשר להרשות

שראשי הישיבות ינהיגו את האדמו"רים. אתם צריכים לשמוח שאינני במועצת גדולי התורה, האם הייתי נותן למצב כזה להימשך?“, כאן העיר האדמו"ר מגור בחיוך: “הרבי מביא תועלת רבה גם מבחוץ”.

הרא"צ הכהן אמר שברוך ה' שהאדמו"ר מגור [הבית ישראל] הביא עתה שיד החסידים תהיה על העליונה, והביא כבוד לחסידות במה שהוציא משם המתנגדים. סוף סוף, את אגודת ישראל יסד האדמו"ר מגור.

כן אמר הרא"צ הכהן, שכל ההתנגדות שישנה היא בגלל שנאה לליובאוויטש, והאדמו"ר מגור הנהן בראשו להסכמה.

מספר הרב אברהם קוט: פעם נלוויתי לר' אברהם הערש ולידידו הרב אהרון מרדכי זילברשטרום כשהלכו לרב שלמה זלמן אויערבאך כדי לעוררו אודות 'מיהו יהודי'. כשהגענו אליו הפעיל ר' אברהם הערש טייפ והשמיע לו קלטת שהרבי מדבר בחריפות על הנושא. רבי שלמה זלמן הגיב בהתפעלות: עד כדי כך, בכזאת חיות הוא מדבר! וביקש לשמוע את השיחה שוב...

30
פניני
רבי

"תנועת צדיק, ומכל שכן ראייה או שמיעת קול, צריך לפעול שלא ישכח לעד" ("היום יום" - י"ד טבת).

לא רק כל סיפור או אמירה של הרבי היא נצחית, אלא גם כל תנועה של הרבי היא נצחית. ובוודאי שמכל אמרה או מעשה רב של הרבי עלינו ללמוד ולקחת לקח והוראה. ואם הדברים אמורים כאשר זוכים לראות את הרבי פנים בפנים, על אחת כמה וכמה כיום, כאשר מן ההכרח לחזק את חום ורגש האהבה וההתקשרות, הן אצל אלו שזכו לראותו פנים בפנים, והן ובמיוחד אצל הדור הצעיר, אשר לא זכו לראות את פני קדשו. ידועים גם דברי כ"ק אדמו"ר הרי"צ באגרת קדשו (אגרת א'י): "בטח זוכר ידידי שי' אותם הימים הבהירים שזכה לראות את הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק צוקללה"ה נבג"ם זי"ע, ולשמוע דא"ח, שיחות הקודש בזמני ההתוועדות, זכה להיות ביחידות. . כל אחד ואחד מאנ"ש ותלמידי התמימים יחיו צריך להעלות בכתב על הגליון באיזה שפה שנקל לו יותר, אם בלה"ק או בשפה המדוברת את כל זכרונותיו, ומי שכבד לו לכתוב בעצמו, הנה לגודל עוצם טובתו הפרטית בגשמיות וברוחניות ולטובת הכלל ולזכות בזכותי הקודש - ישתדל להשיג מי שיוכל לכתוב את אשר יספר לו".

אנו שמחים להגיש בזה לקט 'פנינים' מרבנו, אשר שמעתי בהתוועדויות חסידיות, או מפי חסידים, אשר רובם-ככולם לא מפורסמים ולא נדפסו והעליתים בשעתם על הכתב, ועתה נלקטו יחד בתשורה זו.

הפנינים הם סיפורים ועובדות, הנהגות ואמרות קצרות. הצד השווה שבכולם, אשר כל עניינים אלו, גדולים כ'קטנים', הם נצחיים, ויש בהם בוודאי כדי לעורר ולהחיות את רגש ההתקשרות אל הרבי.

לקט 'פנינים' אלו רואה אור ב'תשורה' זו בהמשך לפרסום "חמישים פניני רבי" בבר-המצווה של החתן הת' שלום דובער שי' בד' מר חשון תשע"ד, בהמשך לפרסום "מאה פניני רבי" בבר-המצווה של אח החתן הת' אפרים שי' בו' בניסן תשע"ו, בהמשך לפרסום "מאה פניני רבי" בבר המצווה של אח החתן הת' לוי שי', בכ"ט מרחשון תשע"ט, בהמשך לפרסום "חמישים פניני רבי" בחתונת אחות החתן משפ' ונקרט שיחיו בכ"ד שבט תש"פ, בהמשך לפרסום "חמישים פניני רבי" בחתונת אח החתן הרה"ח ר' מרדכי שי' בכ' אלול תשפ"ג, ובהמשך לפרסום "עשרים פניני רבי" בבר המצווה של אח החתן, הת' שמואל שי' בכ"ו בתשרי תשפ"ד, אשר נתקבלו בחיבה ובהתלהבות אצל אנ"ש והתמימים.

לקראת ההדפסה נעשה מאמץ לברר בכל סיפור, שמועה או מעשה את הפרטים המדויקים ככל האפשר, אך שגיאות מי יבין.

תקוותנו אשר לקט זה ימלא את ייעודו ויתרום לחיזוק ההתקשרות אל כ"ק אדמו"ר

זי"ע.

"אה"? "אה"?

א. בעת כינוס השלוחים העולמי ה'תשמ"ח, חילק הרבי כידוע לכל אחד מהשלוחים את "קונטרס ר"ח כסלו תשמ"ח", מאמר ד"ה "ושבתי בשלום אל בית אבי" משנת תשל"ח. החלוקה הייתה בדווקא לשלוחים בלבד, וכל מי שהיה ספק באם הוא שליח, הרבי שאל אותו האם הוא שליח, ולפועל לא הביא לו קונטרס.

בין העוברים היה גם הרה"ח ר' מנחם מענדל לו, אז מתלמידי התמימים. באותה תקופה הוא כבר היה לאחר סיום לימודיו ב"בית חיינו", והוא שימש כתלמיד-שליח בבית ספר שעל יד בית חב"ד במינסוטה, אצל דודו השליח הרה"ח ר' משה שי' פעלער.

הוא ביקש לעבור אף הוא לפני הרבי ולבקש קונטרס, אך הוא התלבט בינו לבין עצמו האם הגדרתו היא אכן כשליח לכל דבר ועניין. לפועל הוא החליט לעבור בחלוקה.

בהגיעו לפני הרבי, הרבי שאל אותו, "דו ביסט א שליח? האם אתה שליח? והוא השיב שהוא מלמד בבית חב"ד במינסוטה. הרבי שאל, "אה?", והוא השיב שוב שהוא מלמד במינסוטה. הרבי שאל פעם נוספת, "אה?", אך לפועל הרבי הביא לו קונטרס. הבחור לו התפלא על דו-שיח זה, וכי האם הרבי לא שמע בפעם הראשונה את מה שאמר?

כעבור זמן מה הוא נזכר, שכמה שנים קודם לכן, כאשר זכה להיות ב'יחידות' עם אביו, השליח הרה"ח ר' שמואל שי' לו, הרבי שאל אותו, "ווי הייסט טו?", איך קוראים לך? והוא השיב, "מנחם מענדל". הרבי שאל, "אה?", והוא השיב שוב "מנחם מענדל".

בצאתו מה'יחידות' הוא שאל את אביו, מדוע הרבי שאל אותי "אה"? וכי הרבי לא שמע את שמי? ואביו השיב לו: כשהרבי שאל אותך מה שמך, השבת "מנחם מענדל", ואמרת זאת בפשטות מבלי מחשבה ושימת לב מיוחדת, כלומר מבלי התבוננות ושימת לב ליוקר ולמעלה שבשם זה. אחר כך השבת שוב "מנחם מענדל", במשמעות שאתה מודע למשמעות ששם זה נושא...

גם כאן, הבין הבחור לו, שבתחילה הוא השיב שהוא מלמד במינסוטה, והוא אמר זאת בפשטות מבלי התבוננות ביוקר ובמעלת העניין שבשליחות זו. לכן הרבי שאל שוב ושוב "אה?", כלומר האם אתה עומד על גודל הזכות והעניין שבכך?...

(שמעתי מגיסנו הרב שמעון גופין בעת ה"לחיים" של החתן והכלה שי',

כ"ג מר-חשון ה'תשפ"ה)

מנהג בית הרב

ב. כאשר הרה"ח הרב שמואל יחזקאל הכהן בא בקשרי השידוכין, בשנת תשכ"ז, היה בדעתו להתחיל ללמוד "סמיכה" לפני החתונה. כיוון שהוא למד אז בישיבה, הוא חשש שלימודי הסמיכה יהיו על חשבון סדרי לימודיו האחרים, ואז הדבר היה לא מקובל.

הוא שאל את הרבי על כך, בכותבו שידוע לו שישנה הוראה ללמוד "סמיכה" לפני החתונה.

הרבי השיב על כך במענה: "הוראה?! מנהג בית הרב".

(שמעתי מהרב כהן בסעודת ה"ווארט" של החתן והכלה שי, כ"ה מר-חשון ה'תשפ"ה)

לבו הוא לב העם

ג. באחת הפעמים שהרב אפרים וזוגתו מרת פסיה וואלף ז"ל היו ב'יחידות', הרבי שאלם מתי הם מתכוננים לחזור לארץ הקודש. היה זה ביום רביעי בשבוע, והם השיבו שהם מתכננים לשוב לארץ באותו לילה.

הרבי שאלם, האם יש באפשרותם לדחות את הנסיעה ולחזור לארץ ביום חמישי? אך מרת וואלף השיבה, שבאם הם יצאו ביום רביעי, אזי הם יגיעו לאה"ק ביום חמישי והיא תספיק להתארגן לשבת כדרוש, אך אם יגיעו לארץ בעש"ק, היא חוששת שלא תספיק להתארגן לשבת קודש.

אולם הרבי ביקש מהם בכל זאת לדחות את חזרתם לארץ ליום חמישי, באומרו שגם באם תגיע בעש"ק לארץ היא תספיק להתארגן לשבת, והוא הסביר את בקשתו בדברים הבאים:

בסמוך למונסי מתגוררת אשה מבוגרת, בודדה, אשר היא מאוד מקושרת לכאן, והייתי רוצה מאוד שתבואו אליה היום לבקר אותה ולעודד את רוחה. אשה זו, אמר הרבי, הנה יוצאת גרמניה ודוברת את השפה הגרמנית, והיא תשמח מאוד אם תבואו לביתה, תשוחחו עמה בגרמנית, ותעודדו את רוחה.

הרבי מסר לרב וואלף ולזוגתו את כתובת האשה ומספר הטלפון בביתה, והרבי סיים את דבריו באומרו לרב וואלף, אשר "זה יהיה לך לגן עדן בזה ובבא".

הרב וואלף וזוגתו עשו אפוא כדברי הרבי, ותיאמו תיכף פגישה עם אשה זו. הם הגיעו אל ביתה יחד עם קרוב משפחתם הר' ג'ייקובס, שאף הוא דובר את השפה הגרמנית.

בבואם אל הבית הם נכחו לראות שאותה אשה חיה בפאר גדול. ביתה היה מוקף בגן גדול ובמרכזו מעין יער קטן ובו מגולפים ומפוסלים מאבנים ומעצים ציפורים ובעלי כנף רבים.

בתוך כל הפאר וההדר הזה התגוררה אשה מבוגרת ובודדה. הרב וואלף ומלוויי ישבו עמה שעה ארוכה ושוחחו עמה על הנעשה עמה, ועודדו את רוחה ככל יכולתם. בצאתם מהבית הביעה מרת וואלף את התרגשותה ופליאתה, אשר למרות כל העניינים הכלליים המעסיקים את הרבי למעלה ראש, מצא הרבי לנכון לדאוג לשלומה ולמצבה של אשה בודדה זו, ולשמח את לבה.

(שמעתי מאבי שי' בימי שמחת החתונה של משפחת לפידות, בת אחינו הרב בנימין ז"ל בהנובר, מר-חשון תשפ"ד)

ימים על "ימי מלך"

ד. אחד העניינים רבי הערך שסב החתן שי', הרה"ח הרב מנחם מענדל וואלף, מנהל הוצאת הספרים קה"ת בארץ הקודש, זכה לעסוק בהם - הנו הוצאת סדרת הספרים "ימי מלך" בת שלושת הכרכים, לתולדות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

לפנינו סיפורה של סדרת ספרים זו, שהייתה החלוצה והראשונה בתיעוד חיי הרבי בשנותיו הראשונות, ויחסו של הרבי לסדרה.

הרעיון הראשוני לעריכת ספר שיעסוק בתולדות חיי הרבי, עלה בחודשי הקיץ של שנת תשמ"ז, בדעתו של הרה"ח הרב מרדכי מנשה לאופר, לימים משלוחי הרבי באשדוד, ואז אברך צעיר לאחר נישואיו תושב נחלת הר חב"ד.

היה זה בעקבות העובדה שבאותה תקופה החלו לצאת לאור סדרת כרכי "אגרות הקודש" של הרבי, בהם שולבו מבואות מפורטים שנכתבו ע"י עורך ה"אגרות קודש" הרה"ח הרב שלום בער לוין, מנהל ספריית אגו"ח. בכרכי האגרות הראשונים, וכן ב"מבואות" הנלווים, התגלו והתפרסמו פרטים רבים חדשים משנותיו הצעירות של רבינו, ועלה אפוא הרעיון לערוך ספר מיוחד שיסקור ויגיש לראשונה את תולדות חיי הרבי בצורה סדורה.

הרב לאופר עלה אל ביתו של הרב וואלף בנחלת הר חב"ד והציע בפניו את הרעיון. הרב וואלף הגיב בחיוב ובשמחה לרעיון זה, ושאל האם זה אכן מציאותי ומעשי לעמוד ביוזמה רבת חשיבות זו, והרב לאופר השיב שלהערכתו בס"ד הדבר אפשרי.

חודשים אחדים לאחר מכן, בכ"ה חשוון תשמ"ח, הגיע הרב לאופר לחצרות קדשנו. בהגיעו הוא כתב לרבי שהוא הגיע כדי לראיין חסידים מבוגרים עבור הספר שהוא מתעתד לערוך על שנותיו הראשונות של הרבי, שאמור להיקרא "ימי מלך". אולם לא הרבי לא הגיב על מכתב זה.

במקביל, באותה תקופה עלתה יוזמה מקבילה אצל הסופר החסידי הרה"ח ר' נפתלי קראוס ז"ל, ואף הוא שאל את הרבי בנידון. אולם לר' קראוס הרבי ענה בתוכן: אין שייך שהמדובר יענה על זה.

מכך שהרבי השיב בשלילה לר' קראוס, ולו הרבי לא ענה בשלילה, הרב לאופר הבין שיש לו למעשה "אור ירוק" מהרבי להתקדם בעריכת "ימי מלך".

בביקורו בחצרות קדשנו, קיים הרב לאופר שורת ראיונות עם נכבדי וזקני החסידים על שנותיו הראשונות של הרבי, תקופת החתונה, תקופת לימודיו בברלין ובפאריז, ועוד. בין החסידים שהתראיינו היו הרה"ח ר' יוסף הלוי וויינברג ז"ל, הרה"ח ר' בערל יוניק ז"ל, וחסידים נוספים.

לבינתיים, נסתלקה הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה ז"ל, וכבר באותו שבוע מסר הרב לאופר חומרים אודות הרבנית ע"ה לפרסום בעיתון "כפר חב"ד", מתוך הדברים שהצטברו אצלו בעריכת הספר.

בד בבד התגלו מידעים ומסמכים היסטוריים רבי ערך חדשים אודות הרבי והרבנית, והרב לאופר מסר מעת לעת פרקים אחדים מתוך הספר לפרסום בשבועון "כפר חב"ד", תוך ציון שחומרים אלו מתפרסמים מתוך הספר "ימי מלך" הנמצא בעריכה, והדברים היו למראי עיני הרבי.

לקראת ערב ראש השנה תשמ"ט ראה אור הכרך הראשון של "ימי מלך", והרב וואלף שלח תיכף את העותק הראשון אל הרבי.

בערב ראש השנה, לאחר שהרבי קיבל את ה"פדיונות נפש" מהחסידים, ולפני שיצא אל האוהל הק', המזכיר הרב בנימין קליין הכניס את הספר החדש אל הרבי.

כאשר הוא מסר זאת, הרבי לקח את הספר והחל לעיין ולדפדף בספר. מתוך העיון שאל הרבי את המזכיר, "איז דאס אינגאנצן?", האם זה כל מה שיצא לאור? והרב קליין השיב לרבי שזהו הכרך הראשון בלבד, ומתוכננים בע"ה עוד שני כרכים.

כאשר הרב קליין יצא את חדרו הק', עיין הרבי בספר החדש למשך כעשרים דקות, ולאחר מכן נסע אל המקווה.

ספר זה היה נמצא בחדרו הקדוש של הרבי משך זמן, כאשר הספר היה מונח על המיטה שהייתה בחדר.

כשנה לאחר מכן יצאו לאור כרכים ב' וג' של "ימי מלך", והרב וואלף שיגרם מיד עבור הרבי. הרב לאופר מספר, שכאשר הרבי קיבל את הספרים, הרבי לקח משולחנו שני פתקי מענות "נתקבל ות"ח", ומסרם לרב קליין באומרו "תמסור זאת לגיסך".

במקביל, בשנים תש"נ ותנש"א ראו אור מאמרים מוגהים לקראת י"ג אייר, יום היארצייט של הו"ח וכו' הרב ישראל ארי' ליב, אחיו של הרבי, כאשר ב"פתח דבר" המוגה של המאמרים מצויין לתולדותיו של הריא"ל בספר "ימי מלך".

(שמעתי מאבי-מורי, וכן מהרב לאופר, במוצאי שבת תולדות, כינוס השלוחים תשפ"ה, באוהל הק')

מהמכתב להתוועדות

ה. לקראת שנת הקבוצה תש"ל, שהחלה באותם השנים בחודש ניסן, היו אמורים להגיע ארבעים ושתיים בחורים שלמדו בארץ הקודש, אולם הנהלת הישיבה ב"בית חיינו" אישרה רק למניין בחורים לבוא. משיבת "תורת אמת" היו אמורים לנסוע מניין בחורים, אך הישיבה ב"בית חיינו" אישרה הגעה רק לשניים מתלמידי הישיבה, הבחורים יוסף הרצל ויצחק אייזיק קעניג.

כאשר נודע הדבר, אחד מתלמידי הישיבה שהיו אמורים לנסוע, הת' שמעון זוננפלד, כתב בתחילת שבוע פרשת שמיני מכתב אקספרס לרבי, בו ציין אשר התלמידים עשו הכנות רבות לקראת הנסיעה, מוכנים להם כבר כרטיסי הנסיעה, וכן כבר סודר עבורם "היתר יציאה" משר הביטחון משה דיין וכו'.

בשבת הקרובה שבת פרשת שמיני מברכים החודש ניסן, במהלך ההתוועדות, הרבי דיבר בהרחבה ובחריפות כיצד זה הנהלת הישיבה לא עושה כל שביכולתה כדי לקבל את כל התלמידים לשנת ה"קבוצה" (ראה בארוכה "תורת מנחם - התוועדויות" כרך ס עמוד 29 ואילך), ובדבריו הרבי השתמש באותם ביטויים שהבחור זוננפלד כתב במכתב האקספרס שלו שנשלח בראשית אותו שבוע.

(שמעתי מהרב שמעון זוננפלד בהתוועדות בבית כנסת 770, ש"פ במדבר תשפ"ד)

גם מלאכים מתנהגים במנהגי המקום

ו. הר' שמעון זוננפלד, בנו של הרב יחיאל זלמן זוננפלד מירושלים, שהיה גביר ידוע ובעל חסד, בא בקשרי השידוכין בשנת תשל"ד עם זוגתו מרת חנה, בתו של

הרב יהודה לייב פוזנר, והחתונה הייתה אמורה להיערך בחצרות קדשנו, מקום מגורי הכלה.

לפני החתונה כתב אביו לרבי, שאצל אנשי ירושלים נהוג שצד החתן הוא האחראי על סידור הקידושין, והוא מבקש אפוא שהרבי יהיה המסדר קידושין בחתונת בנו.

במכתבו ציין האבא, שכיוון שמקובל שלחופה מגיעים זקני החתן והכלה מכמה דורות מעולם האמת, והוא, אבי החתן, הנו נכדו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל רבה של ירושלים, אשר נשמתו תשתתף אף היא בחתונה - הנה בוודאי יהיה לרבי עניין להיות מסדר הקידושין בחופה זו, בה תשתתף נשמתו של הרב זוננפלד.

הרבי שלח למשפחה אגרת ברכה לחתונה, אך על בקשת האבא לא הגיב.

לקראת החתונה הורי החתן יצאו פעם ראשונה מירושלים לחוץ לארץ. ימים ספורים לפני החתונה הם זכו להיכנס ל'יחידות', ובמהלכה הרבי הפנה לאבא שאלה, מדוע המלאכים אשר באו לבקר את אברהם אבינו, כמסופר בפרשת וירא, היו נראים כאוכלים? הלא הם מלאכים ומדוע היו צריכים להיראות בפני אברהם אבינו כאוכלים? והרבי השיב, לפי שיש עניין לנהוג במנהגי המקום, וגם כאשר מדובר במלאכים, הרי כשהם נמצאים במקום מסויים, עליהם לנהוג במנהגי המקום.

הרב זוננפלד ראה את דברי הרבי הללו אליו כמענה לבקשתו שהרבי יהיה מסדר הקידושין בחתונה, שכיוון ש"מנהג המקום" שהרבי כבר לא מסדר קידושין מזה שנים ארוכות, הנה גם כעת הוא ינהג כך.

(שמעתי מהרב שמעון זוננפלד בהתוועדות בבית הכנסת 770 בכפר חב"ד, ש"פ במדבר תשפ"ד)

הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה

ז. לחתונתו של ר' שמעון הגיעה גם אחותו מרת מרים, שנישאה לימים לר' אברהם זיגמן ז"ל. היא הייתה מבוגרת יחסית וטרם השתדכה. בהיותם ב'יחידות', העלו ההורים בפני הרבי כי הם מבקשים את ברכת הרבי שתשתדך בקרוב.

לפני צאתם מה'יחידות', הרבי ביקש שבתם תישאר בחדר שכן ברצונו לשוחח עמה בפרטיות. לאחר שיצאו, שאל אותה הרבי באבהיות, איזה סוג בחור היא מחפשת לשידוך?

הנערה התלבטה ולא ידעה מה להשיב.

הרבי הוסיף ושאל, האם בחור שיהיה כמו אחיה הוא השידוך שהיא מחפשת?

במשפחת זוננפלד היו כמה אחים, והיא לא ידעה לאיזה אח הרבי מתכוון, אך היא שיערה שהכוונה לאחיה החתן ר' שמעון. היא שאלה אפוא את הרבי, האם הרבי מתכוון בחור כמו אחי 'שימעל'ה" (כפי שהוא היה נקרא במשפחה).

הרבי חייך חיוך רחב בשומעו כינוי זה.

כעבור זמן לא רב היא השתדכה עם הרה"ח ר' אברהם זיגמן ז"ל.

(שמעתי מהרב שמעון זוננפלד בהתוועדות בבית הכנסת 770 בכפר חב"ד, ש"פ במדבר תשפ"ד)

דרך ארץ בפני השוער

ח. בשנת תשכ"א נישא הרה"ח ר' ראובן דונין ז"ל למרת רבקה, בתו של הרב יחיאל זלמן זוננפלד. לשמחת החתונה הגיע המשפיע הרה"ח הרב שלמה חיים קסלמן, אליו היה החתן ר' ראובן קרוב מאוד, וכן רבנים ונכבדים מאנשי ירושלים, ממכריו של אבי הכלה.

בעת החופה, התכבד המשפיע ר' שלמה חיים לומר את הברכות הראשונות, ואבי הכלה ביקש לכבד את הרבנים ממכריו בברכות הנוספות. אולם החתן ר' ראובן הורה למשפיע ר' שלמה חיים לומר את כל ה"שבע ברכות" עד תומם.

מאורע זה גרם למתח גדול בין החתן וחותנו, ומתיחות זו היה ידועה בסביבתם הקרובה.

בשכנות למשפחת זוננפלד התגורר הרב ישעיהו שיינברגר, אשר שימש כמזכיר "העדה החרדית" בירושלים. הוא היה קרוב עם הרב יחיאל זלמן, וכיוון שאף הוא היה מודע למתיחות שבין החתן ר' ראובן לחותנו ולהשלכות שבדבר, הוא כתב מיוזמתו ומבלי שהתבקש לכך לרבי בעניין, כאשר הוא מתאר את המצב הבלתי רצוי השורר.

בפעם הבאה כאשר ר' ראובן נסע לחצרות קדשנו, הנה בהיותו ב"יחידות" הרבי אמר לו, "ר' ראובן, צריך שיהיה דרך ארץ בפני השוער".

בשובו לארץ שינה ר' ראובן באחת את כל היחס לחותנו. הוא היה מכבדו עד מאוד, וכל מה שאמר לו היה קדוש בעיניו.

(שמעתי מהרב שמעון זוננפלד בהתוועדות בבית הכנסת 770 בכפר חב"ד, ש"פ במדבר תשפ"ד)

ניחום אבלים של המזכיר

ט. הרה"ח ר' ראובן קמינצקי מכפר חב"ד, עבר בשנתו האחרונה להתגורר בחצרות

קדשנו, בבית גיסו הר' ישראל דרייזין. בית משפחת דרייזין ממוקם ברחוב פרזידנט 1307, מול בית הרבי ברחוב פרזידנט 1304. בח' אדר תשמ"ה נפטר הר' קמינצקי.

באחד מימי ה"שבעה" ראו בני המשפחה האבלים מחלון הבית כי הרבי חוזר לביתו ברכב, בו נהג המזכיר הרב יהודה קרינסקי. כשהרבי יצא מהרכב, הוא סימן באצבעו לרב קרינסקי לעבר בית דרייזין בו ישבו "שבעה".

תיכף לאחר מכן נכנס המזכיר הרב קרינסקי לבית וישב לנחם אבלים. הוא פתח וסיפר שכאשר הרבי הריי"צ ישב שבעה בחודש שבט תש"ב על אמו הרבנית הצדקנית מרת שטערנא שרה ע"ה ז"ל, הגיע יהודי לנחם את הרבי.

על פי הכלל ש"אין המנחמים רשאים לפתוח עד שיפתח האבל תחילה", ישב האיש ושתק. אולם הרבי הריי"צ התכופף לעברו, כמבקש שהאיש יפתח בדברים. כאשר ראה האיש שהתכופפות מכבידה על הרבי הריי"צ, הוא פתח מיד בדברים.

בסיימו לספר זאת, יצא הרב קרינסקי את בית האבלים.

(שמעתי מהר' יוסף יצחק קמינצקי בנו של הר' ראובן, בניחום אבלים בבית ר' ישראל דוברוסקין, ד' אב תשפ"ד)

עבור מה כדאי לאבד העולם הבא

י. במהלך שנות היו"ד היו שני אברכים מבני ירושלים, סוחרי ספרים, שעסקו בפעילות קירוב עם נוער מתמודד בירושלים לקרבם לתורה ומצוות, והחזיקו מוסד מיוחד לשם כך. אברכים אלו עסקו בגיוס כספים לפעילות המוסד, ובמסגרת זו הם גם לקחו כספים מ"הסוכנות היהודית" לפעילותם.

בשלב מסוים הם נפגשו עם חסידי סאטמר מחוגי הקנאים שביקשו להתרימם לפעילות זו. כאשר הם סיפרו לחסידי סאטמר כי הם לוקחים כסף גם מה"סוכנות", אמרו להם הללו כי אסור להם לקחת כסף מהסוכנות לפעילות זו, ובאם הם לוקחים משם כספים אזי אין להם חלק לעולם הבא. בשומעם זאת האברכים היו נבוכים.

כעבור זמן מה נסעו אברכים אלו לניו יורק לגיוס כספים, וביקשו להיפגש עם הרבי. במהלך ה'יחידות' הם שטחו בפני הרבי את מה ששמעו מאותם חסידי סאטמר, ושאלו מה עליהם לעשות.

הרבי דיבר אתם שעה ארוכה בעניין, וביקש מהם שיעברו בנוכחותו על רשימת הנערים הלוקחים חלק בפעילות זו, ושידונו מה יקרה לנערים אלו באם הם יפסיקו כליל את פעילותם.

על חלק מהתלמידים אמרו האברכים שהם יישארו בשמירת תורה ומצוות גם אם

תיפסק הפעילות, על חלקם אמרו האברכים שתהיה להם ירידה בשמירת מצוות. לאחר עריכת החשבון מסקנת דבריהם הייתה ששבע עשרה נערים יסורו לגמרי מדרך הישר ולא ישמרו מצוות באם תיפסק הפעילות.

הרבי אמר להם אפוא, שעבור שמירת התורה ומצוות של שבע עשרה נערים אלה, כדאי עבורם הדבר לאבד את העולם הבא שלהם---

(שמעתי ממקור נאמן)

הסניגורית של הבחורים

יא. הרה"ח ר' שלמה ביסטריצקי, כיום השליח באגורה הילס, קליפורניה, הנו בנו של הרה"ח ר' יהודה לייב ביסטריצקי ז"ל, מנאמני "בית חיינו".

בשנת תשמ"ח היה ר' שלמה מן התלמידים השלוחים בישיבת "תורת אמת" בירושלים עיה"ק. ביום שני ב' כסלו, כאשר נודע שהספרים אמורים לחזור ל-770, הבחור שלמה ביסטריצקי יחד עם עוד אחד מחבריו נסעו לשדה התעופה ועלו על הטיסה הראשונה שיצאה לניו יורק.

בהגיעם לחצרות קדשנו, היה זה לאחר השיחה החריפה והנוקבת שהרבי נשא בצוהרי ב' כסלו, על כך שבחורים מבזבזים את זמנם מחוץ ל-770 במקום לשבת ולעסוק בלימוד תורה.

הבחור שלמה הגיע לביתו, ובמקביל חזרו לבית גם הוריו, הר' יהודה לייב ואיטא ז"ל משהות של ימים אחדים במקום מנוחה בפלורידה. הם נסעו לשם בעקבות דברי הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה ז"ל, אליה הם היו קרובים, כי עליהם לנסוע מעת לעת למנוחה.

כשר' לייבל פגש את בנו שלמה שהגיע מאה"ק לביתם, הוא התעלם מקיומו לחלוטין ולא שוחח עמו ולו מילה אחת. בעקבות דברי הרבי בשיחת הקודש, ר' לייבל הקפיד על בנו על שהגיע מהישיבה לבית, ובמשך ימים אחדים הוא לא החליף מילה עם בנו.

בליל שבת קודש, כאשר ר' לייבל חזר מ-770 לביתו, הוא פנה אל בנו ב"שלום עליכם" במאור פנים, ושוחח עמו כאילו לא אירע דבר.

לפליאת בנו ושאר בני המשפחה על השינוי הפתאומי ביחס אליו, סיפר האב: בליל שבת הוא נכנס לדירת הרבי והרבנית בבניין הספרייה בסמיכות ל-770, כהרגלו מידי ליל שבת, לשאול בשלום הרבנית ולומר לה "גוט שבת".

בשיחתם, סיפר ר' לייבל לרבנית שבנו שלמה הגיע מארץ הקודש, אולם בעקבות שיחת הרבי הוא בקפידא על בנו ולא משוחח עמו. אולם הרבנית החלה לומד דברי סניגוריה על בנו ועל הבחורים בכלל, אשר יש לשמוח שהחיות והמרץ שלהם נתונים בענייני הרבי, ואין הם מונחים להבדיל חלילה ב"תיאטר" וכדומה.

בעקבות דברי הפיוס של הרבנית על בנו, שינה אפוא ר' לייבל מיד את יחסו לבנו... למחרת, ביום השבת קודש פרשת ויצא, בעיצומה של ההתוועדות, התבטא הרבי, אשר יש האומרים שהוא נוקט ביד תקיפה כלפי הבחורים, אולם יש ללמד עליהם זכות וסניגוריה אשר התעניינותם היא בדברי חסידות.

רוב הציבור לא הבין את הרקע לדברים אלו, אולם בני משפחת ביסטריצקי הבינו, כי דברי הרבי בהתוועדות מגיעים בעקבות שיחת הרבנית ע"ה עם אביהם בליל אמש...

(שמעתי מנכדו של ר' לייבל, גיסי הרב שלמה ביסטריצקי, השליח ורבה של המבורג, בסעודת ליל שבת כינוס השלוחים ה'תשפ"ה, באוהל הק')

תקופה חדשה בעקבות ה"דין נצח"

יב. עוד בעניין זה - משפחת השליח הרה"ח ר' שמואל זוגתו מרת בת' אזימוב ז"ל, הייתה קרובה אל הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה ז"ל. מעת שהחלו כינוסי השלוחים בשנות המ"ם, הייתה מרת אזימוב מגיע אף היא לחצרות קדשנו לימי הכינוס. בימי שהותה שם היא הייתה מתקשרת אל הרבנית ע"ה ודורשת בשלומה.

גם בביקורם בחצרות קדשנו לרגל כינוס השלוחים תשמ"ח, שהיה הכינוס העולמי הראשון, התקשרה מרת אזימוב אל הרבנית, אך הפעם הרבנית אמרה לה שהיא מעוניינת לפגוש בה ובבני משפחתה, וכן בגיסם הרה"ח ר' נחמן ורעייתו מרת פריידל סודאק, השלוחים הראשיים לאנגליה.

באותה עת ילדי משפחת אזימוב, מנחם מענדל ולוי יצחק, למדו ב"בית חיינו", ובתם למדה בפאריז. בהתאם לדברי הרבנית, הם התקשרו אל בתם שתגיע במהירות לחצרות קדשנו.

ביום שלישי ג' כסלו, יום למחרת השיחה האמורה, הגיעו בני משפחות אזימוב וסודאק אל בית הרבי והרבנית ברח' פרזידנט. הרבנית אירחה אותם בסלון הבית, כאשר המבוגרים ישבו והצעירים עמדו מסביב.

הרב סודאק, ברצונו לשמח את לבה של הרבנית ע"ה, תיאר בפניה את התרחבות

מפעל השליחות בכל העולם כולו, כפי שהדבר השתקף בכינוס השלוחים שנערך באותם ימים כאמור לראשונה במתכונת עולמית.

הרבנית האזינה בהתעניינות רבה לדבריו, והגיבה: אודות הצלחה שכזו לא שיערנו. עכשיו תתחיל תקופה חדשה...

לאחר צאתם התבטא הרב אזימוב בפני בני ביתו על הפגישה עם הרבנית: בית הרבי והרבנית הנו בית פוזיטיבי...

בנם ר' מענדל מציין, שכעבור מספר שבועות, עם הסתלקות הרבנית בכ"ב שבט אותה שנה, דבריה "עכשיו תתחיל תקופה חדשה" קיבלו משמעות אחרת...

(שמעתי מהשליח הרב מענדל אזימוב, כ"ב כסלו תשפ"ה)

תפילין, תפילה והברה

יג. הרה"ח ר' אליעזר ליפשיץ, כיום בביתר עילית, הנו יליד פאולו שבברזיל. הוא נולד בשנת תש"ח להורים הנמנים על חסידי פולין, והוא גדל בביתו על מנהגי פולין.

בחורף שנת תש"כ באה אחותו מרת אסתר בקשרי השידוכין עם הבחור לייבל זאיאנץ, בנו של הרב שמחה זאיאנץ, משפיע קהילת אנ"ש בפאולו. בעקבות השידוך החלה משפחת ליפשיץ להתקרב לחסידות חב"ד, ואף הבחור אליעזר החל להתקרב לחב"ד.

לאחר חתונתו, הוא זכה להיות אצל הרבי מספר פעמים ב'יחידות'. לקראת יו"ד שבט תשל"ה הוא הגיע לחצרות קדשנו, וזכה להיכנס ל'יחידות'. ימים אחדים לפני כן, הוא מסר את התפילין שלו לבדיקה, והלה אמר לו שהוא ישנה לו את קשר התפילין לקשר החב"די, אולם שידע שאחר כך הוא לא יוכל להחליף את הקשר לקשר אחר.

בהיותו ב'יחידות', הוא שאל את הרבי, שכיוון שהוא החליף את קשר התפילין שלו, האם עליו להחליף גם את נוסח התפילה מנוסח ספרדי-פולין לנוסח חב"ד?

הרבי השיב לו, "תפילין און תפילה גייען צוזאמען". ואכן בעקבות זאת הוא החליף את נוסח התפילה שלו לנוסח החב"די.

עד אז הרב ליפשיץ היה מתפלל כהרגלו בהברה פולנית. הוא הוסיף אפוא ושאל את הרבי האם עליו להחליף גם את ההברה בתפילה. הרבי השיב לו, "ס'איז דא אסאך ליובאוויטשערס וואט דאווענט אזוי". ישנם הרבה חסידים שמתפללים בהברה זו, כלומר, שאין זה הכרחי להחליף.

ואכן, הוא המשיך להתפלל בנוסח זה, עד לש"פ חיי שרה בשנה שלאחריה, שאז מסיבה מסויימת הוא החליף גם את הברת התפילה.

(שמעתי מהרב ליפשיץ בהתוועדות בבית הכנסת 770 בכפר חב"ד, ש"פ ויצא תשפ"ה)

מעט מעט אגרשנו

יד. הדרשן הנודע ברוח תנועת המוסר, הרב יעקב יצחק גלינסקי ז"ל, זכה להיות אצל הרבי ב"יחידות" בשנת תש"ל לערך.

במהלך ה"יחידות" הרבי דיבר עמו על קווי דמיון בין חסידות חב"ד לתנועת המוסר נובהרדוק, וכן הרבי דיבר עמו על אודות אופני השפעה של הרב גלינסקי על קהלים שונים.

בדברו על כך הרבי הביא דוגמה מפועלו של מייסד תנועת המוסר רבי ישראל סלנטר ז"ל, שכאשר הגיע בשנת תר"כ לעיר ממל, עיר הנמל של ליטא לחוף הים הבלטי, יהודים רבים עבדו בנמל העיר בשבת קודש.

רבי ישראל ביקש להשפיע עליהם להימנע מעבודה בשבת קודש, אך הם השיבו לו שזוהי פרנסתם ואינם יכולים להימנע מכך.

בראותו שהם גם מעשנים סיגריות במהלך העבודה, אמר להם רבי ישראל, מילא אתם עובדים בשבת, אולם מדוע הנכם מוסיפים בחילול השבת ולעשן סיגריות במהלך העבודה?

אולם העובדים השיבו לו שכך רגילותם, שהם עובדים ומעשנים יחד. רבי ישראל אמר להם אפוא, אם כך, תשתדלו לפחות להפחית מעישון שמונה סיגריות במהלך העבודה בשבת לשש סיגריות. לכך הם הסכימו, ובסופו של דבר, באמצעות פעולה קטנה זו, הצליח רבי ישראל להשפיע עליהם להיעשות שומרי שבת.

במילא, אמר הרבי לרב גלינסקי, כשהוא נפגש עם מישהו שהוא רואה שיש מה לדבר עמו אודות שמירת מצוות, אפילו על מעט מאוד, שישפיע גם על מעט זה, כי מדבר קטן זה הוא יוכל בע"ה להתקדם הרבה מאוד בשמירת מצוות.

(שמעתי מנכדו השליח הר' ישעיה ווייס בניחום אבלים בבית ר' חיים גלינסקי, מתוך הקלטה שסיפר הרב גלינסקי, ד' אב תשפ"ד)

החסידים השודדים

טו. אחד ממקורביו של הרב חיים שאול שטיינמיץ, השליח בסרסוטה שבפלורידה, היה יהודי בשם ג"י סטארקר.

כאשר הוא פגש ברב שטיינמיץ בפעם הראשונה ושמע ממנו שהוא שליח הרבי בעיר, החל מר סטארקר לצעוק על הרב שטיינמיץ, "אתם החב"דניקים גנבים ושוודים!"...

לפליאתו של שטיינמיץ הגיב הלה ואמר: הרבי מליובאוויטש שייך לכל העולם כולו, אבל אתם החב"דניקים גונבים אותו ושומרים אותו לעצמכם. הייתי בהודו ובתאילנד ושאלתי גויים מקומיים על הרבי מליובאוויטש, ולא שמעו עליו. אתם אשמים בכך!...

שטיינמיץ ביקש ממר סטארקר הסבר לדבריו, והלה סיפר לו: בצעירותו הוא היה חבר לכמה צעירים שלמדו באוניברסיטה, והם הובילו קו אתאיסטי, הכופר לגמרי בכל עניין אלוקי.

היה זה בראשית שנות ה'ד, ומכריהם אתגרו אותם, שילכו לרבנים ויתמודדו אתם בענייני אמונה. במסגרת זו הגיע סטארקר לרבי והיה ביחידות בשנת תשי"ג לערך. ביחידות הוא ביקש מהרבי: תוכיח לי שיש אלוקים.

הרבי אמר לו (תוכן הדברים): אתה הרי לומד מדע. במדע יש חוק שנקרא "חוק ההסתברות". משמעו שאם יש כאן כוס, בוודאי מישהו הניח אותה קודם, שכן אתמול הכוס לא הייתה כאן. באם מישהו רוצה לשלול הנחה המבוססת על "חוק ההסתברות", עליו להוכיח זאת, ולא להיפך.

במילא, בהתאם לחוק ההסתברות, כאשר רואים עולם, כולם יסכימו שמישהו סידר זאת, ולכן, מי שמבקש לטעון אחרת, עליו חובת ההוכחה להביא הוכחה המנוגדת ל"חוק ההסתברות".

זה היה תוכן דברי הרבי אליו, ולדבריו במענה זה הרבי שינה את גישתו לגמרי. (שמעתי מהרב שטיינמיץ בהתוועדות בבית כנסת 770 בכפר חב"ד, ש"פ פנחס תשפ"ד)

הידיד שעמד במבחן

טז. אחד המקורבים מנכבדי ידידי בית רבי, אשר תמך כספית רבות בפעולות חב"ד בעירו, הנה במהלך שנות המ"ם נוצרה מתיחות בינו ובין קהילת חב"ד בעירו.

היה זה לאחר שהידיד טען שהוא נושא בעול התמיכה הכספית של המוסדות בעירו יותר מאשר הקהילה עצמה, וכיוצא בזה. בעקבות כך הוא כתב לרבי מכתב תלונה

על הקהילה, ובין הדברים הוא כתב ש"אין לו יותר כח לקהילת חב"ד בעירו ואין לו יותר כח לליובאוויטש".

כאשר הרבי קיבל את מכתבו, הרבי השיב לו תיכף אשר דיבורים אלו אינם מתאימים כלל וכלל, ובאם כדבריו ש"אין לו כח לליובאוויטש", הרי שיחזירו לו תיכף ומיד את כל הכספים שתרם לליובאוויטש. הרבי דרש אפוא במכתבו שהידיד יעשה חשבון מדוייק כמה כסף הוא תרם עד לאותה שעה לליובאוויטש, והרבי אף הוסיף וצירף למכתבו מעטפה מבוילת למשלוח בינלאומי, אשר בה הוא ישלח את פירוט ההוצאות.

משהידיד קיבל את המכתב החריף, הוא נבהל למאוד, וביקש לכתוב מכתב התנצלות לרבי שהוא מתחרט על שכתב.

טרם שהספיק לשלוח את מכתבו, כבר הגיע אליו מכתב נוסף מהרבי, בו הרבי תוהה על כך שטרם נתקבל ממנו הדו"ח המבוקש, וכי הוא מתבקש לשלוח את הדו"ח לאלתר.

הידיד הבין שהעניין הוא רציני ביותר. הוא התקשר אפוא תיכף לבית הרבי, וביקש לדבר עם הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא, אשר הוא היה מבקר אצלה מעת לעת, כדי שתמסור את התנצלותו לרבי.

בני משפחתו מספרים, אשר לפועל הוא הביע בפני הרבי את התנצלותו וסליחתו העמוקה על שכתב, והרבי המשיך לאחר מכן להראות לו קירובים, והוא אף נשא בכיבודים שונים ב"בית חיינו", אך היחס אליו לא חזר כמקודם.

בני משפחתו מוסיפים, אשר אביהם אמר להם אשר היה זה המבחן הגדול של חיינו, ובס"ד הוא עמד במבחן...

(שמעתי ממקור נאמן)

ההוד שפנה וההוד שנשאר

יז. בשכונת קראון הייטס התגורר בשנות ה"למ"ד והמ"ם רב נכבד מחוגי פולין בשם הרב חיים צבי קריגר. הוא היה אב"ד אגודת הרבנים לענייני גיטין, ומראשי ה"כולל להוראה מעשית בקראון הייטס".

בשנות ה"מ"ם הוא חלה ואושפז בבית רפואה, ובנו בא לבקש את ברכת הרבי. הוא עצר את הרבי ליד 770 ואמר שאביו מאושפז והוא מבקש ברכה עבורו.

בהקשר לעזיבת אביו את קראון הייטס, התבטא הרבי בפני הבן אשר "פנה הודה

פנה זיווה פנה הדרה", אך הבן אמר לרבי, והלא הרבי נמצא עמנו כאן, וכיצד אפשר לומר ש"פנה הודה וכו"?

אולם הרבי השיב לו מיד, הרי ביטוי זה נאמר ביחס ליציאת יעקב אבינו את באר שבע, בעוד שאביו יצחק נשאר שם...

(שמעתי מהגה"ח הרב שלום בער לבקובסקי, בחתונת משפ' זילברשטרום, כ"ב כסלו תשפ"ה)

ונפשי כעפר לכל תהיה

יח. אחד מנכבדי הרבנים מבורו פארק, הוזמן ע"י מארגני מעמד סיום הרמב"ם הראשון בשנת תשמ"ה להשתתף במעמד, כאשר התוכנית הייתה שהוא ישא דברים בחגיגה. לפועל אירעה אי הבנה במהלך האירוע, והוא לא הוזמן לדבר, או שהוא לא דיבר במועד המכובד עבורו, והרב הנכבד נפגע מכך.

מארגני סיום הרמב"ם כתבו לאחר מכן דו"ח לרבי, והם הוצרכו לכתוב גם על עניין זה. בתגובה הרבי הורה שיש לפייס את הרב הנכבד.

בעקבות הוראת הרבי נסעה אליו משלחת ממארגני הכינוס לבקש את סליחתו, ולהסביר כי אך תקלה אירעה בדבר. הרב קיבל אותם בספר פנים יפות, הודיע להם שהוא מוחל וסולח על הפגיעה, ועם זאת הוא ביקש לומר בפניהם את האמרה הבאה:

בכל יום חול מתפללים תפילת "שמונה עשרה" שלוש פעמים, בשבת ויום טוב מתפללים ארבע פעמים תפילת "שמונה עשרה", וביום הכיפורים חמש פעמים. אולם בכל הפעמים, כשמגיעים בסוף תפילת ה"שמונה עשרה" לפסקה "אלוקי נצור", אזי את המילים "ונפשי כעפר לכל תהיה" אומרים בלחש.

כלומר, את המצב שעושים מהזולת "כעפר לכל תהיה", עושים בצנעה ובלחש ולא ברעש...

חברי המשלחת חזרו ל"בית חיינו" ודיווחו ליו"ר המזכירות הרב חדקוב על הפגישה עם אותו רב, וכן על ה"ווארט" שאמר. הרב חדקוב דיווח על כך לרבי, ולאחר מכן סיפר שהרבי נהנה לשמוע ווארט זה.

(שמעתי מהרב משה מרינובסקי בחתונת לוינזון - שיף, י"ב סיון תשפ"ד)

הבקשה שנחסרה בכותל המערבי

יט. הרה"ח ר' אהרן וקסלשטיין, תושב קהילת חב"ד ברמת שלמה שבירושלים כיום, היה באחת השנים ב"בית חיינו" ונכנס למזכירות. בהיכנסו אמר לו תיכף המזכיר הרב

בנימין קליין, טוב מאוד שנכנסת למשרד. המזכיר מסר לו מעטפה ואמר לו, שבאם אתה חוזר בקרוב לארץ, תכניס זאת תיכף בכותל המערבי, שכן הרבי הוציא מכתב זה שנשלח אליו, והורה לקרוא את תוכנו בהקדם בכותל המערבי, ואתה תהיה אפוא השליח לבצע זאת.

הרב וקסלשטיין ניסה תחילה להתנגד לכך באומרו שאין הוא ראוי לשליחות זו, אבל הרב קליין אמר לו שאין לו ברירה, המכתב צריך להיות בכותל בהקדם, והוא צריך לבצע זאת.

הרב וקסלשטיין חזר לארץ הקודש ובהגיעו לירושלים הלך תיכף ומיד לכותל המערבי, קיבץ מניין יהודים שנכחו במקום והקריא את המכתב בכותל, ולאחר מכן הכניסו בין אבני הכותל המערבי.

(שמעתי מהרב יחיאל מיכל הגר מרמת שלמה)

זהירות בדרכים

כ. הרה"ח ר' קלמן דרוק, מהשלוחים בבאר שבע ומנהל רשת גני חב"ד בעיר, היה אצל הרבי בחודש תשרי תשל"ז.

בעת שהוא נכנס ל"יחידות", הוא שאל את הרבי אודות רכישת רכב שיהיה לו לעזר בשליחות. הרבי שלל זאת באומרו, "בכלל, נהג צריך להיות אדם מיושב ושיהיה בדוק ומנוסה, וכן להכיר את הדרכים היטב. במיוחד באזורכם - בנגב, שם הכבישים צרים מאוד".

באותה עת אחד ממכריו של הרב דרוק היה מעורב בתאונת דרכים, וכאשר הוא סיפר על כך לרבי, הרבי אמר לו שעל החבר לפנות בעניין אל מזכיר בי"ד רבני חב"ד הרב ירוסלבסקי ולעשות כדבריו.

הרב ירוסלבסקי אמר לחבר שלא ינהג במהלך מחצית השנה הבאה.

לפועל, בעקבות דברי הרבי אליו ב'יחידות', הרב דרוק לא הוציא אף פעם רישיון נהיגה ולא קנה רכב.

(שמעתי מהמחנך הרב יצחק אלישביץ בבית הכנסת 770 בכפר חב"ד, שבת תרומה תשפ"ד)

מתנה שאינה נאה

כא. באחת השנים נסע נאמן בית רבי הרה"ח ר' חיים ברוך הלברשטם עם רעייתו לביקור באה"ק. בשובם לחצרות קדשנו, הם הביאו עמם מתנה עבור הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה - סכין יוקרתית מזהב.

כשהם הביאו זאת לרבנית, אמרה להם הרבנית שאין זה מקובל להביא מתנה סכין.
(שמעתי מר' חיים ברוך)

נער ישראל ואוהבהו

כב. מספר השליח הראשי לוויסקונסין, הרב ישראל שמוטקין:

נער חסידי אמריקאי ציין את בר המצווה שלו בבית הרבי ברח' פרזידנט במהלך שנת האבלות על הרבנית ע"ה בשנת תשמ"ח. היה זה לאחר התפילה, ונער הבר מצווה חזר את מאמר החסידות "איתא מדרש תהילים" באידיש בפני הנאספים, וכן ניגנו את הניגון שלפני המאמר.

באותו זמן הרבי היה עם המזכיר הרב בנימין קליין בקומה השנייה של הבית. הרבי שמע מהנעשה בקומה הראשונה ושאל את המזכיר איך חזרו את המאמר, והרב קליין ענה שחזרו על כך באידיש, והרבי חיך בקורת רוח.

עברו שנים ואותו נער בר מצווה התחתן, אך חלף זמן רב מהחתונה והם לא נפקדו בילדים. הם חיפשו איזו סגולה ועצה מה ניתן לעשות כדי להיפקד בזחור"ק.

והנה נזכר החסיד בסיפור זה שאירע עמו לפני שנים, אשר אמירת המאמר באידיש גרמה לרבי קורת רוח. הוא למד אפוא אות במאמר חסידות של הרבי הריי"צ באידיש בעל פה. הדבר לא הלך לו בקלות, אולם אחרי שהוא למד אות אחת הם זכו להיפקד בבן זכר. בהמשך הוא למד אות נוספת ונפקדו בבן נוסף.

(שמעתי מהגה"ח הרב יעקב משה וולבערג בניחום אבלים בבית משפחת קטן, מוצ"ש יתרו תשפ"ד)

כדי שלא לצער

כג. השליח הרה"ח ר' בערל בוימגארטן מארגנטינה, היו לו שני ילדים מיוחדים, והוא ידע סבל ומכאוב רב. למרות זאת הוא לא כתב על כך מעולם לרבי, כדי שלא לגרום לרבי צער מעניין זה.

פעם אחת התקשר אליו יו"ר המזכירות הרב חדקוב, ואמר לו שעליו לכתוב לרבי בעניין ילדים אלו, ולדווח מכל הנעשה עמם.

למרות שהרב בוימגארטן הבין שהוראת הרב חדקוב הייתה על פי הרבי, הוא לא כתב לרבי בעניין מאומה.

(שמעתי מאחי הרב אליהו שי')

כדאי הוא יום הלידה

כד. דודנו הרה"ח הרב מנחם מענדל דערען, משפיע בשיכון חב"ד בלוד, הנה בהגיעו לגיל 14-15, התחוויר לו שלא ברור לו במדויק יום לידתו. מקטנותו היה ידוע לו שיום הולדתו הנו ז' באדר ראשון תשי"ט, וכי הוא נולד בבוקר יום השבת קודש.

אלא שבהגיעו לגיל הנערות, הוא בדק ומצא שבשנת לידתו תשי"ט, יום השבת קודש חל בו' באדר ראשון. כך שתאריך לידתו לא היה מחוויר אצלו. עם זאת, כיוון שהורגל שיום לידתו הנו בז' באדר, הוא השאיר זאת כך.

לקראת יום הולדתו החמשה-עשר או הששה-עשר, בהיותו תלמיד ב"אושען פארקוויי", הוא נכנס ל"יחידות" לרגל היום, ובהשגחה פרטית היה זה באור לז' אדר. במכתבו לרבי הוא ציין שיום הולדתו הנו בז' באדר, וכאשר הרבי קרא שורות אלו, הרבי הגיב: אה, דיין יום הולדת איז אין ז' אדר...

בעקבות זאת הוא קיבל אסמכתא להנהגתו לציין את יום הולדתו בז' אדר. לימים, כאשר בתו באה בקשרי השידוכין עם חתנו הרה"ח ר' מנחם מענדל זילברשטרום, והרב דערען הוצרך להוסיף שם, הוא בחר להוסיף את השם "משה", שכן גם יום הולדתו של משה רבינו הנו בז' באדר.

(שמעתי מהרב דערען בחתונת משפחת קפלן, זאת חנוכה תשפ"ה)

דרך האתרים

כה. מספר הרה"ח ר' יצחק הולצמן:

זכיתי ללמוד בחצרות קדשנו בשנת ה'קבוצה' תשל"ה - תשל"ו. באותם שנים הרבי עורר מאוד על פעולות עשרת המבצעים, ולבחורים ב"בית חיינו" הייתה חיות מיוחדת בפעילות זו. לפני חזרתנו לארץ, כתבנו לרבי על רצוננו לצאת בשליחות ולפעול במבצעיו הקדושים.

לי הוצע אז להגיע אחרי ה"קבוצה" לערד שבנגב, ולפעול שם בפעולות המבצעים. ההצעה מצאה חן בעיני, וכאשר נכנסתי ל"יחידות" לפני חזרתי לארץ כתבתי לרבי על תוכניתי לפעול בערד.

במהלך ה"יחידות" זכיתי שהרבי התייחס לכל הנושאים שהעליתי במכתבי בצורה נפלאה, והרבי הסביר לי כל דבר בפרטיות ובקירוב גדול. בנוגע לערד הרבי אמר לי, שכבחור ישיבה לא כדאי לי לנסוע לשם, שכן ערד אינה רחוקה מים המלח,

ולים המלח באים תיירים רבים שהולכים שם שלא בצניעות, והם מגיעים גם לערד הקרובה.

”א תמים, א ישיבה בחור, לא מתאים לו להגיע לערד”, אמר הרבי.

הרבי הסביר לי בפרטיות את הטופוגרפיה של הסביבה, היכן נמצאת ערד והיכן נמצא ים המלח ואת הקירבה שלהם. היה זה לפלא בעיני, שכן הרבי יכל רק לומר לי שהדבר אינו מתאים ותו לא.

בהמשך הדברים הרבי אמר לי: יציעו לך בקרוב הצעות שידוכין, אולם אל תקבל זאת. תחזור לארץ הקודש, ואחרי חצי שנה תיענה להצעות השידוכין. וכך היה. כחצי שנה לאחר שחזרתי לארץ הוצעה לי הצעת השידוכין עם זוגתי תחי', ובאנו בקשרי השידוכין למזל טוב.

(שמעתי מהרב הולצמן, ה' טבת ה'תשפ"ה)

”הרבי ידע הכל”

כו. בתקופת ”בין הזמנים” של קיץ שנת תשע”ב, שהה בדרזדן שבגרמניה הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי ז”ל, ראש ישיבת ”עטרת ישראל” וחבר מועצת גדולי התורה של חוגי הליטאים.

שהייתו בדרזדן הייתה במסגרת נופש מאורגן של קבוצה מאברכים בני ישיבות ליטאים מאה”ק. באחד מערבי השבת, הגיע הרב אזרחי יחד עם עוד מספר אברכים לבקר בבית חב”ד המצליח הפועל במקום, בניהולו של גיסנו השליח הרב שניאור זלמן הבלין זוגתו.

השליח הרב הבלין אירח את הרב אזרחי ומלוויו בכבוד גדול, והללו שמעו ממנו בהשתאות על הפעילות העניפה בהפצת התורה והחסידות הנעשית בעיר ובסביבתה.

מזה זמן היה ידוע לי, כי הרב אזרחי זכה להיות בשעתו ב”יחידות”, ולשוחח עם הרבי אודות מפעל ”מחנה בני תורה” שבראשותו. ביקשתי אפוא לנצל את עובדת ביקורו אצל גיסי לברר אודות תוכן יחידות זו.

שבועות אחדים לאחר מכן, באחד מימי חול המועד סוכות תשע”ג, קבעתי עם הרב אזרחי פגישה בביתו. הגעתי אל ביתו בשכונת בית וגן בירושלים יחד עם גיסי הגה”ח הרב יעקב גולדשמיד, מראשי ישיבת ”תומכי תמימים” המרכזית בכפר חב”ד. הבאנו עמנו את הספר ”שערי המועדים” על חג הסוכות, וכן כמה תקליטורים מניגוני חב”ד, בודענו כי הרב אזרחי מחבב את ניגוני חב”ד.

בבואנו, מצאנו את הרב אורחי מסב בסוכת ביתו, יחד עם קבוצת תלמידי חו"ל מבני ישיבתו. הוא קיבל אותנו בכבוד רב, והזמין אותנו לשבת לציודו.

הרב גולדשמיד פתח ושוחח עמו בדברי תורה, מתוך ספר שיעוריו של אורחי, ובהמשך הוא הואיל לאשר כי אכן בשעתו, בראשית שנות הלמ"ד הוא זכה להיות אצל הרבי ב"יחידות".

באותה תקופה הוא הקים את פעילות הקיץ שלו עבור צעירים מבני הציבור הדתי לאומי, בשם "מחנה בני תורה". לדבריו הרבי התעניין באריכות ובפרטיות בנעשה בפעילות זו. "הרבי ידע הכל", אמר הרב אורחי.

עם זאת הוא נמנע מלהיכנס לפירוט מתוכן הדברים ב"יחידות", והוא אף סירב להעניק ראיון רשמי עבור מפעל "מפגשים עם הרבי", כאחרים מחברי מועצת גדולי התורה הליטאית שנעתרו לכך בשמחה, וסיפרו על ה"יחידות" להן זכו.

עבודה פנימית

כזו. בעת עריכת "ליל הסדר" בדירת הרבי הרי"צ בשנת תשכ"ח, נכחה קבוצה גדולה של בחורים. הדוחק היה גדול, והדבר גרם לאי סדר בדירה, ואף נשברו דברים בדירה.

הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה ז"ל הגיבה על כך ואמרה, "מ'רעדט און מ'רעדט אף ביטול, אבער ווען ס'קומט זיך - איז גארנישט... [מדברים ומדברים אודות "ביטול", אך כשה נוגע לעצמו - אז מאומה]...

(שמעתי מידידי השליח הרב יוסף יצחק גרינברג, בהתוועדות מוצ"ש יו"ד שבט ה'תשפ"ה, בהתוועדות בבית הכנסת "בית מנחם" בכפר חב"ד)

המקומות הקדושים

כח. אחד מבני משפחת יוניק, שזכו להיות משמשים ב"בית רבי", אף היו מסייעים בדירתו של חדב"נ הרב שמריהו גורארי. בתקופת "משפט הספרים" חש אותו בן משפחה אי נוחות בדבר. הוא ביקש לעזוב את הסביבה לזמן מה, ותכנן לנסוע לארץ הקודש למספר שבועות.

בהיותו קרוב אל הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה ז"ל, הוא אמר לה שבדעתו לנסוע לארץ לזמן מה להתרענן. הרבנית שאלה אותו מדוע הוא מבקש לנסוע, ומכיוון שלא היה נעים לו לומר את התשובה האמיתית, הוא אמר אפוא שהוא רוצה לנסוע אל ה"מקומות הקדושים" שבארץ הקודש.

אולם הרבנית הגיבה ואמרה, "און די טאטע איז נישט גענוג"?...
 (שמעתי מידידי השליח הרב יוסף יצחק גרינברג, בהתוועדות מוצ"ש יו"ד שבט ה'תשפ"ה,
 בהתוועדות בבית הכנסת "בית מנחם" בכפר חב"ד)

"חשוב שילדים ישמעו חסידות"

כט. לקראת השלמת וסיום ספר התורה הראשון לילדי ישראל, בכ"ף מנחם-אב תשמ"א, ביקש הרה"ח ר' זלמן גורארי, ממקורבי בית רבי, לתרום את כתר התורה לספר תורה, והרבי הסכים לכך. הרבי בחר בעצמו את העיצוב של הכתר, ולצורך כך אף הכניסו לחדרו הק' של הרבי את "ספר תורה של משיח" שהיה ב"בית חיינו", והרבי בחר עבור הכתר לספר תורה לילדי ישראל, חלק מעיצוב הכתר של "ספר תורה של משיח".

בהמשך הרבי מסר ליו"ר המזכירות הרב חדקוב להודיע לרב גורארי שהוא ממנה אותו להיות שליח שלו לנסוע לארץ הקודש, ולהשתתף במעמד הסיום בבית הכנסת "צמח צדק" ובכותל המערבי.

באותה עת הייתה מרת אסתר שטרנברג, בתו היחידה של הרב גורארי, לפני לידה, והרב גורארי ביקש להיות בתקופת הלידה בסמיכות לבתו ולסייע לה במה שתצטרך. הוא הביע את רצונו זה בפני הרב חדקוב, אולם הרבי ביקש למסור לו שהוא איננו רופא וביכולתו לנסוע לארץ ללא חשש, וביתו תסתדר היטב בלעדיו.

לפני הנסיעה שוחח הרב גורארי עם הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה ז"ל, אשר הוא נוסע לארץ בשליחות הרבי והוא דואג עבור בתו וכו'. הרבנית אמרה לו אפוא שהיא תיקח חסות עליה והיא תדאג לה.

ואכן, בעת שמרת שטרנברג הייתה בבית הרפואה, הרבנית הייתה מתקשרת מידי יום לבית המשפחה, משוחחת עם הבנות הגדולות, ומבקשת לוודא שהכל כשורה עמם.

יום לפני כ"ף מנחם-אב, יום ההילולא של כ"ק רבי לוי יצחק זצ"ל, ילדה מרת שטרנברג בת. ביום ההילולא כ"ף אב התקשרה הרבנית חי' מושקא לבית הרפואה ושוחחה עם היולדת לדרוש בשלומה. הרבנית אמרה לה, שבאם הדבר יתאפשר, הרי שתסדר עבורה שידור מהתוועדות הרבי לחדרה, שתשכיב את בתה התינוקת בת היומיים לידה, ותשים את שפופרת הטלפון בינה ובין התינוקת וכך ישמעו יחד את ההתוועדות, שכן "חשוב מאוד שילדים ישמעו חסידות"...

כך אכן עשתה מרת שטרנברג, ולאחר מכן היא סיפרה שכל עוד שבתה התינוקת שמעה את קולו הקדוש של הרבי, היא לא בכתה...

(שמעתי מידידי השליח הרב יוסף יצחק גרינברג, בהתוועדות מוצ"ש יו"ד שבט ה'תשפ"ה, בהתוועדות בבית הכנסת "בית מנחם" בכפר חב"ד)

מעלתה האמיתית

ל. הד"ר משה פלדמן ע"ה, היה מומחה לקרדיולוגיה ורופא נודע בשכונת קראון-הייטס, שזכה להימנות על צוות הרופאים האישיים של הרבי. הוא היה זה שטיפל ברבי בעת אירוע הלב בשמחת תורה תשל"ח.

מאותו אירוע ואילך הפך הד"ר פלדמן לרופאם של הרבי והרבנית, כאשר הרבי היה מתייעץ עמו לפני צעדים רפואיים שונים.

באור לכ"ב שבט תשמ"ח היה זה הד"ר פלדמן שביחד עם עוד שני רופאים המליצו להביא את הרבנית מיד לבית רפואה. מבין ארבעת האנשים שנוכחו בשעת הפטירה, הוטל על ד"ר פלדמן להודיע לרבי את הידיעה הנוראה.

באחת ההזדמנויות שאל הד"ר פלדמן את הרבי, מה ההבדל בין הברכות של הרבי לברכות של הרבנית?

והרבי ענה לו: על ברכה שלי צריכים לעשות 'כלי', אולם על ברכה של הרבנית לא צריכים לעשות 'כלי'...

(שמעתי מידידי השליח הרב יוסף יצחק גרינברג, בהתוועדות מוצ"ש יו"ד שבט ה'תשפ"ה, בהתוועדות בבית הכנסת "בית מנחם" בכפר חב"ד)